

Публикуван е проект на Програма за опазване на околната среда в община Бойница, област Видин за период 2021 г-2028 г

понеделник, 17.12.2021 г.

Категория:

[Проекти на наредби и правилници](#)

На основание чл. 26, ал. 2 от ЗНА, във връзка с чл. 77 от АПК, в 30- дневен срок от настоящото публикуване на проекта на Програма за опазване на околната среда в община Бойница, област Видин за период 2021 г - 2028 г на Интернет страницата на Община Бойница, на всички заинтересовани страни се предоставя възможност да изразят своите становища и да дават предложения по изготвения проект, в срок до 17.01.2022 г. включително, в деловодството на общинската администрация или на e-mail: boinica@mail.orbitel.bg

МОТИВИ

ПРОЕКТЪТ на Програма за опазване на околната среда в община Бойница, област Видин за период 2021 г-2028 г е мотивиран от следното:

В изпълнение на Закона за опазване на околната среда и в отговор на предизвикателствата пред новия програмен период на ЕС, Община Бойница е разработила Програма за опазване на околната среда (ПООС) на община Бойница за периода 2021-2028 г.

1. Причини, които налагат приемането

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общинска администрация Бойница за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

2. Целите, които се поставят

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;

- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на проекта на Програмата

- Средства от бюджета на община Бойница;
- Национални програми;
- Международни програми
- Европейски фондове и др.

4. Очаквани резултати от прилагането

- Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура;
- Устойчиво управление на отпадъците;
- Опазване и поддържане на биологичното разнообразие;
- Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух;
- Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места;
- Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Към момента на приемане на ПООС националното законодателство е в съответствие с европейското екологично право в сектор „Опазване на околната среда”.

Дата на публикуване: 17.12.2021 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА БОЙНИЦА, ОБЛАСТ ВИДИН ЗА ПЕРИОДА 2021 - 2028 ГОДИНА

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Бойница.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението. Друг значим аспект за формиране на общинската екологична политика е оценката на очакваните климатични промени и влиянието им върху територията на община Бойница. Те са свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични условия, както и защитата на населението от природни бедствия и катастрофични събития.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Бойница и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2028 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общинска администрация Бойница за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и

гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;

- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда, като се предотвратяват бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за не предприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да й бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

В тази връзка, ПООС на община Бойница съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Бойница 2021-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Бойница, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемни и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

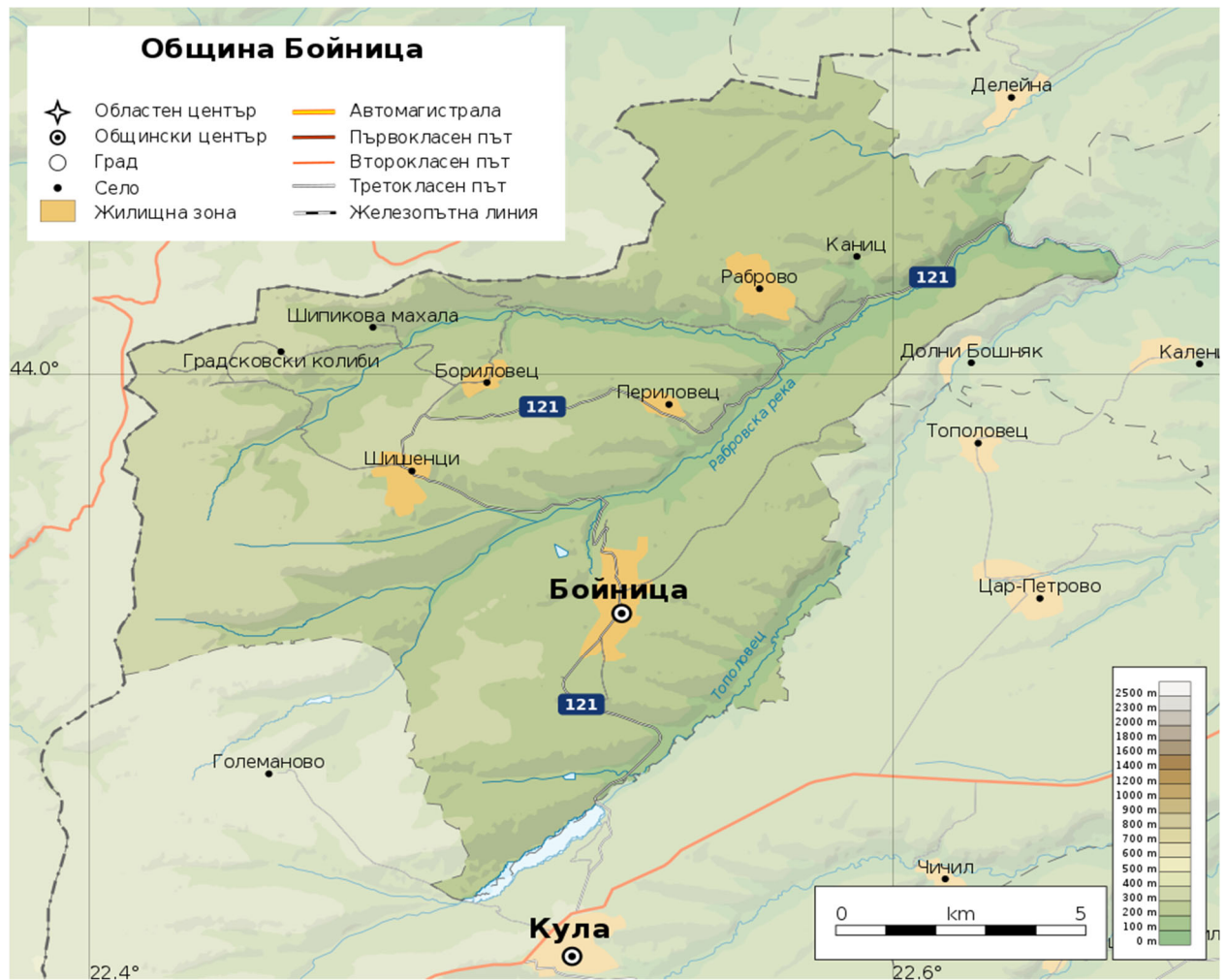
АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1.1. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКА И ТЕРИТОРИАЛНО - АДМИНИСТРАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.1.1. Географско положение спрямо територията на страната

Община Бойница е разположена в най-северозападната част на страната на площ от 165 828 дка и граничи на север и запад с Република Сърбия, на юг и югоизток с община Кула, на изток с община Видин и на североизток с община Брегово. На територията на общината няма изградено ГКПП, като най-близкото е Връшка Чука и отстои на 22 км от Република Сърбия.

Фигура № 1. Административна карта на община Бойница

1.1.2. Инженерно-геоложки условия. Релеф

От общата площ - 165 828 дка, 129 230 дка са земеделски територии, 27 982 дка горски територии, 5 851 дка населени места и др. урбанизирани територии, 1 813 дка водни течения и водни площи, 903 дка територии за транспорт и инфраструктура и 49 дка за добив на полезни изкопаеми.

В геолошко отношение теренът на Община Бойница принадлежи към Дунавска хълмиста равнина и е сравнително разнообразен.

1.1.3. Климат

В климатично отношение районът на общината попада в умерено-континенталната климатична област с ясно очертани четири годишни времена. Лятото е топло, зимата мека, хладни и дъждовни са пролетта и есента. Средногодишната температура е 11.9°C, средноянуарската е - 5°C, а средноюлската 37°C. През зимата често явление са приземните термични инверсии, свързани с ниски минимални температури и мъгливо време, а през лятото – значителни засушавания. Средногодишните валежи – 30-35 л.кв.м. са около средните за страната. Снежната покривка се задържа средно около 135 дни. Преобладават северните и северозападните ветрове с най-големи прояви през студеното полугодие.

1.1.4. Полезни изкопаеми

В Община Бойница не са разкрити полезни изкопаеми. Преди повече от 30 години в района на с. Градсковски колиби бяха извършени сондажи, които в последствие бяха запечатани и информация за открити находища не бяха оповестени.

1.1.5. Кметства и населени места в общината

Населените места в община Бойница са 8 – Бойница, Раброво, Шишенци, Бориловец, Периловец, Градсковски колиби, Каниц и Шипикова махала. Закрито е едно населено място - с. Халовски колиби и неговата територия е присъединена към тази на с. Шишенци ; Административен център на общината е село Бойница.

Около 95% от територията на общината е заета от селища с малък демографски потенциал. Там се наблюдава подчертана тенденция към депопулация.

Поляризация на селищната мрежа рефлектира и в структурата на местното самоуправление – две села са със статут на кметско наместничество с придадено към тях по едно населено място, едно кметско наместничество с придадено към него едно населено място, още две кметски наместничества и едно населено място административен център на общината.

1.2. ДАННИ И ИНФОРМАЦИЯ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ОКОЛНАТА СРЕДА

Благоприятно се отразява на чистотата на околната среда в община Бойница:

- Липсата на големи промишлени производства;
- Намалената гъстота на населението на общината;
- Намалената стопанска дейност и рязкото свиване обема на животновъдството през последните години.
- Организираното сметосъбиране във всички населени места на общината.

Всичко това води до липса на сериозни промишлени и битови замърсители и съдейства за превръщането на общината в екологично чист район.

Съхранената околна среда и нейната незамърсеност от битови, промишлени, селскостопански, строителни и всякакъв вид други отпадъци се дължи основно на икономическата криза и процесите на реструктуриране на основните сектори, както и на предприеманите мерки от местните и държавните институции. Новата социално-икономическа среда и членството ни в ЕС, изискват нова политика и нови мерки за подобряване на екологичната обстановка в общината.

Липсват актуални данни и надеждна информация, които да са достатъчни за рационалното управление на околната среда. Необходимо е провеждането на системни и добре планирани изследвания, насочени към определяне на трайните въздействия, на основните замърсители и отпадъците, както и извършването на химически анализи на почва, вода и въздух. Това налага разработването и въвеждането на унифицирани методи и критерии за измерване и оценка на факторите на въздействие и в населените места, които нямат големи промишлени замърсители. За адекватното управление и постигането на оптимално състояние на околната среда са необходими: провеждането на замервания и изследвания в областта на съществуващите и дори въведените нови технологии. Това ще показва ефективността на новите технологии, които не са вредни за околната среда и човешкото здраве, ще привлича интереса на стопанските субекти към тях и ще съдейства за преференциалното им внедряване в различните сектори на производството и потреблението.

1.2.1. Атмосферен въздух

От 1996 г. в страната е в сила Закон за чистотата на атмосферния въздух, който дава основната законова регламентация на дейностите по опазване чистотата на въздуха. В действащото към момента национално законодателство напълно е адаптирана новата Директива за изгаряне на неопасни отпадъци, а частично са сближени Директиви 70/220/ЕЕС, 72/306/ЕЕС, 88/77/ЕЕС и 77/413/ЕЕС относно изискванията към МПС и Директиви 84/360/ЕЕС, 88/609/ЕЕС, 89/369/ЕЕС и 94/67/ЕС относно нормирането на емисии от определени производствени дейности; Качеството на атмосферния въздух се наблюдава в 34 района на страната, съгласно Наредба № 7/ДВ бр. 45/1999 г./ за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, в които съществува потенциална възможност от влошаване здравето на населението, вследствие замърсяването на атмосферния въздух. Това са райони, чийто център са големи градове или по - малки населени места, в които са разположени крупни индустриални предприятия – замърсители.

В община Бойница поради липса на подобни големи промишлени замърсители няма такъв пункт за мониторинг и замърсеността не се следи, тъй като се смята, че чистотата на въздуха е висока от тази в региона.

Селското стопанство е основен източник на амоняк.

От изгарянето на горива в битовия сектор се емитира близо 80% от цялото количество полиароматни въглеводороди.

В района на Община Бойница липсват регистрирани при епизодичните замервания замърсители на въздуха и поради тази причина няма изграден пункт за мониторинг. Не съществуват и индикации за възникнали инциденти, не са постъпили в специализираните органи жалби или сигнали през последните години за наличието на каквито и да е местни замърсители. Поради тези причини може да се заключи, че въздухът на територията на общината е чист.

Община Бойница се характеризира с нисък потенциал на замърсяване - климатични условия не благоприятстват събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. На територията на общината няма предприятия, от чиято производствена дейност да се емитират вредности в атмосферата.

Източниците на емисии от битови отоплителни уредби и отоплителни инсталации на обществени сгради имат сезонен характер. Масово използваните горива са дърва, въглища.

В община Бойница няма регистрирани обекти във връзка с Наредбата за контрол и управление на веществата, нарушаващи озоновия слой и Регламенти на ЕО2037/2000 г. за вещества нарушаващи озоновия слой и 842/2006 г. относно някои флуорирани парникови газове.

1.2.2. Водни ресурси

Законът за водите урежда собствеността и управлението на водите на територията на Република България като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водностопанските системи и съоръжения.

Законът има за цел да осигури единно и балансирано управление на водите в интерес на обществото, защита на здравето на населението и устойчивото развитие на общината чрез: комплексно, многократно и ефективно използване на водните ресурси; развитие и опазване на водните ресурси за задоволяване потребностите от вода на сегашните и на бъдещите поколения; възстановяване качеството на водите и опазването им от замърсяване, изтощаване и други неблагоприятни въздействия върху техния режим; съхраняване и опазване на водните екосистеми и свързаните с тях

компоненти на околната среда; насърчаване на организираното използване на водите; предотвратяване или ликвидиране на последиците от вредното въздействие на водите.

Съгласно Закон за водите, води на територията на страната са:

1. повърхностните води и водите на устията на реките;
2. подземните, включително минералните води.

Уредбата на отношенията, свързани със собствеността върху водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения, се основава на принципите за: обществената значимост на водата като ценен природен ресурс, многоцелевото използване на водите и водните обекти с оглед задоволяване на стопански интереси без вреда за обществените интереси и за съществуващи права, закрилата на правото на собственост върху водите, водните обекти и водностопанските системи съоръжения, доколкото с упражняването ѝ не се уврежда целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система, упражняването на правото на собственост така, че да не се нарушава технологичното единство на водностопанската система.

1.2.2.1. Повърхностни води.

Наличните водни ресурси на територията на Община Бойница са формирани от повърхностни и подземни води. Подземните води са важно звено във водния баланс на разглежданата област. Най-благоприятни условия за събиране на грунтови води съществуват в алувиалните наслаги на речните тераси и наносните конуси.

1.2.2.1.1. Реки

През общината протичат три сравнително малки реки с изразено пролетно пълноводие и стабилно есенно-зимно маловодие: Бойнишка, Рабровска и Тополовска.

Районът се отводнява от реките Бойнишка, Рабровска и Тополовска. Най-многоводни са през периода март-юни вследствие снеготопенето и пролетно-летния валежен максимум. Дъждовното

подхранване на реките тук представлява 35-40%, а снежното – 20-30%. Валежите са от голямо значение за режима на повърхностните и подземните води.

Сравнително малко е наличната информация за съдържание на пестициди в повърхностните и подземните води. Липсва и готовност за текущо анализиране на замърсяванията. Специализираните институции като: НЦХМЕХ, Изпълнителната агенция по околна среда, Регионалните инспекции в страната /РИОКОЗ/ и Централната лаборатория за контрол на пестициди, нитрати, тежки метали и торове към Националната служба за растителна защита не следят текущо качеството на водите, а се отзовават при възникнал проблем. В подобни случаи се увеличава риска от нерегистрирани огнища на замърсяване поради некомпетентността на местното население, слабото познаване на нормативната уредба и процедурите за контрол над качеството на околната среда. Проблемът е изключително важен поради способността на редица пестициди да персистират с години в околната среда. Връщането на земите, влизащи в санитарно-охранителните зони на питейните водоизточници и неправилното използване на пестицидните препарати създават реална опасност за бъдещо замърсяване на водните басейни.

1.2.2.1.2. Язовири

Най значим воден басейн е построенят през 1955 година общински язовир „Нишора”. Водохранилището се намира на 5 км. южно от с. Бойница. Водосборният басейн е с площ 92.117 дка. Общ завирен обем на язовира е 503 хил. м³, а полезният обем е 476 хил. м³.

1.2.2.2. Водоснабдяване

Питейното водоснабдяване в община Бойница се осъществява от водоизточник „ Вила Пчела” и собствени водоизточници. Водите на територията на община Бойница се управляват от ВиК Видин, Басейнова дирекция – Плевен, община Бойница и др. Производственият и санитарен контрол по химичните, микробиологичните и радиологичните показатели на питейните води се извършват съответно от ВиК Видин и РИОКОЗ – Видин.

Съгласно Закона за водите, РИОСВ - Монтана провежда мониторинг на отпадъчните води и осъществява контрол на обектите, формиращи отпадъчни води.

Мониторингът на повърхностните и подземни води се осъществява по утвърдени програми за мониторинг на водите, разработени от БДЦР - Плевен. Данните от анализа на водните проби се обобщават и анализират от БДЦР - Плевен и са основа за оценката на състоянието на водните тела.

Политиката, свързана с дейностите по експлоатация, изграждане, реконструкция и модернизация на водностопански системи и съоръжения - общинска собственост, се осъществява от Кмета на общината.

Водоснабдителната система в общината включва следните по-големи съоръжения:

- 56 км. водопроводна мрежа в населените места;
- 12.6 км. водопроводи извън населените места;
- 4 бр. водоснабдителни помпени станции;

Водопроводът на с. Бойница е изграден преди повече от 40 години. Направен е от азбестоциментови тръби, които са остарели като материя за времето им на експлоатация.

Рехабилитираната през последните години преносна мрежа – външин водопровод, 6.6 км и вътрешни водопроводни клонове за питейна вода намалява в голяма степен загубите на вода и подобрява нейното качество. През 2014 г. с проект „Реконструкция на второстепенни водопроводни клонове с. Бойница” на стойност 1 млн. лв. са рехабилитирани на 11.585 км вътрешни водопроводни клонове.

През 2016 г. е изпълнен проект „Реконструкция на част от вътрешна водопроводна мрежа с.Раброво, община Бойница“ на стойност 612 510 лв., по който е извършена рехабилитация на 6.533 км вътрешни водопроводни клонове в с Раброво.

1.2.2.3. Канализация

В населените места от Община Бойница няма съществуващи канализационни мрежи и Пречиствателни станции за отпадъчни води.

Всички населени места в Община Бойница са с население под 500 жители, поради което в краткосрочен и средносрочен план, не са приоритетни по отношение на изграждане на нови канализационни системи и ПСОВ.

Към края на 2020 г. община Бойница не разполага с разработени инвестиционни проекти в областта на канализацията и пречистването на отпадъчните води.

1.2.3. Отпадъци

Неразделна част от настоящата Общинска програма за опазване на околната среда е изготвената през 2021 година: „Програма за управление на отпадъците на територията на Община Бойница за програмен период 2021 – 2028”.

Екологосъобразното управление на отпадъците на територията на община Бойница с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и върху околната среда се определят от „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Бойница, област Видин”. С тази Наредба се определят условията и реда за изхвърляне, събиране, транспортирането и обезвреждането на отпадъците на територията на община Бойница.

Преди изтичане срока на действие, настъпили фактически и/или нормативни промени в условията. Наредбата подлежи на актуализация.

1.2.3.1. Съществуващо състояние и практики по управление на отпадъците

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на **Закона за управление на отпадъците** и наредбата по чл. 19.

Община Бойница сама организира събирането, транспортирането, оползотворяването или обезвреждането на отпадъците, произвеждани в населените места, като сметопочиства и сметоизвозва всички отпадъци от територията на община Бойница до „Регионално депо за битови отпадъци – Видин”. В общината е забранено изоставянето, нерегламентираното изхвърляне, изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.

В общината са осигурени: 23 броя контейнери с обем 1,1 куб. м. и 789 броя кофи с обем 0,11 куб. м. за съхраняване на битовите отпадъци и една специализирана комбинирана сметовозна кола. Осигурените съдове и организираното сметоизвозване осигурява сметосъбирането и обработката на около 120 т отпадъци средногодишно.

Отпадъците се транспортират до депото в гр. Видин, като се заплащат такси, съгласно сключен договор № 30 от 04.09.2015 година с Общинско предприятие „Регионално депо за битови отпадъци – Видин”.

Уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване се почистват редовно с наетите работници по Националната програма „От социални помощи към заетост”, и трактор “ЮМЗ” с багер и дъска.

От края 2013 г. в регион Видин е изградена регионална система за управление на отпадъците. В тази връзка общински съвет Бойница е взел решение за включване на общината в регионално сдружение за управление на отпадъците по реда на чл. 24 от Закона за управление на отпадъците.

В регионално сдружение за управление на отпадъците на общините „Видин” участват всичките единадесет общини, включително община Бойница. РСО „Видин” осъществява своята дейност, съобразно Закона за управление на отпадъците, действащите нормативни актове и разпоредбите на приетите на 04.11.2013 г. „Вътрешни правила”. Дейността на РСО „Видин” се подпомага от и осигурява от общинските администрации, членуващи в сдружението. Общото събрание на РСО „Видин” се свиква, провежда и взема решения съобразно изискванията на чл. 25 и чл. 26 от ЗУО.

През 2012 г. са закрити всичките нерегламентирани селски сметища, както следва: с. Бойница – 2 бр., местности „Крайще” и „Вранин бряг”; с. Шищенци, местност „До село”; с. Бориловец, местност „Поток”; с. Периловец, местност „Поркари”; с. Раброво – 2 бр., местности „Полето” и „Чука” и с. Каниц, местност „Мерата”.

На територията на Община Бойница няма пунктове за събиране на вторични суровини (метални отпадъци) и за хартия.

1.2.3.1.1. Данни за отпадъците

Подобряване качеството на живот на живущите в общината изисква количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

1.2.3.1.2. Видове генерирани отпадъци на територията на Община Бонница

Битови отпадъци

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Кодът на отпадъка, депониран в Регионално депото Видин е, 20 03 01- смесени битови отпадъци. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Бойница, основните източници на твърдите битови отпадъци (ТБО) се явяват:

- 1 група - Отпадъчен продукт, образуван от домакинствата в резултат от жизнената дейност на хората ;
- 2 група – Формирането на определени количества, продуцирани от социалните, обществени и административни структури, към които се прибавя и почти еднородната маса на отпадъци от търговските заведения в общината, предоставящи основно хранителни продукти, домашни потреби от първа необходимост, както и обособени към тях миниатюрни питейни заведения за кафе и алкохол.

При диференцирането им по характер на дейността и наличност в отделните населени места се получава следната обобщена картина:

- Домакинства в общината - 400
- Административни сгради - 7
- Социални учреждения - 4
- Обществени структури - 5
- Училища и детски градини - 2
- Търговски обекти - 6

Към характерния смесен битов отпадък, продуциран в селата, в случая се присъединява и минималния по количество и твърде унифициран по своя морфологичен състав, отпадък от посочената втора група, включваща и търговската мрежа на общината.

В табл.1 са представени генерираните количества ТБО през последните три години (2018-2020 г).

Таблица № 1

Количества твърди битови отпадъци за периода 2018 – 2020 г.

Година	Общо t	Отпадъци от съдове t	Отпадъци от площадки t
2018	105	105	0
2019	102	102	0
2020	103	103	0
Общо:	310	310	0
Средногодишно	103	103	0

Средно/жител	0.111	0.111	0,000
--------------	-------	-------	-------

Морфологичен анализ

В община Бойница през 2018 г е провеждано практическо изследване за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, като резултатите са следните:

- Резултати

Резултатите от направените изчисления и преоценка на фракцията „други“, съгласно изискванията на т. 4.4 от Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, са представени в Таблици 2-4.

Таблица 2 Морфологичен състав на смесените битови отпадъци – осреднени стойности за четирите сезона.

Морфологични фракция	Съдържание на отделните фракции в %
	Средна стойност за Община Бойница
Храна	7.0
Хартия и картон	9.5
Пластмаса	18.0
Текстилни	2.4
Гума	0.6
Кожа	0.5
Градински	13.7
Дърво	0.8
Стъкло	3.5
Инертни	9.5
Метали	1.9
Опасни	1.6
Други	31.0
Общо	100.0

В Таблица 2 са представени осреднените стойности, в %, за всяка отделна морфологична фракция. Тези стойности са получени като средноаритметични от четирите проби за отделните сезони.

Таблица 3 Морфологичен състав на смесени БО по фракции след преоценка на фракцията "Други".

Морфологична фракция	Съдържание на отделните фракции в %
	Средна стойност за Община Бойница
Храна	10.7
Хартия и картон	10.7
Пластмаса	18.6

Текстилни	2.7
Гума	0.6
Кожа	0.5
Градински	16.2
Дърво	1.1
Стъкло	5.5
Инертни	29.3
Метали	2.5
Опасни	1.6
Общо	100.0

Поради липса на собствени проучвания и анализи на общината, които да дават информация за съдържанието на фракцията "други", за нейното определяне се извършва преоценка (на фракция други) - съгласно изискванията Методиката на определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци.

Таблица 4 Общи количества образувани смесени БО без разделно събраните отпадъци, тона

Морфологична фракция	Количества, т
	Общо за Общината
Храна	12.6
Хартия и картон	12.6
Пластмаса	21.9
Текстилни	3.2
Гума	0.7
Кожа	0.6
Градински	19.1
Дърво	1.3
Стъкло	6.5
Инертни	34.6
Метали	3.0
Опасни	1.9
Общо	118

Общите количества образувани отпадъци по фракции, в тона, са получени по следния начин: процентното съдържание (от Табл. 3) на всяка фракция се умножава по общото количество генерирани смесени битови отпадъци на територията на Община Бойница за 2017 г.

- Анализът на резултатите за Община Бойница показва следното:

- Инертните отпадъци за общината (29.3 %) надвишават близо двойно средно процентните стойности спрямо подобно население общини (14,8%);

- Пласмасовите отпадъци за общината (18.6%) превишават средните стойности отбелязани в методиката спрямо подобни общини;
- При останали фракции процентното отношение на отделните фракции спрямо подобни общини е съпоставимо и не се отчитат сериозни различия;
- Пласмасовите отпадъци са с изявен пик през лятото;
- Градинските отпадъци генерират относително най-голям дял през лятото, през останалите сезони процентното съдържание на градински отпадъци е близко;
- Инертните отпадъци са с ясен изразен пик през зимата, което е резултат на приоритетното за района употреба за отопление през студеното полугодие с твърдо гориво. Това в повечето случаи са отпадъци от употреба на въглища и дърва. През лятото се регистрира минимален процент на инертните отпадъци;

При останалите фракции не се регистрират сезонни различия и в трите зони. Информация за външния вид на отпадъка:

- мирис - охарактеризирането на отпадъка по мирис е трудно осъществимо поради променливата структура на отпадъка. При наличието на голям процент органика и високи температури, може да се отбележи характерната миризма на гниеца органична маса, която през зимния сезон е трудно доловима;

- цвят - доминира пъстротата на пластмасовите и хартиени опаковки

- агрегатно състояние - твърдо

В смесените битови отпадъци не се допуска депонирането на:

1. течни отпадъци;
2. отпадъци, определени с наредбата по чл. 3 от ЗУО като експлозивни, корозивни, оксидиращи, лесно запалими или запалими;
3. болнични и други клинични отпадъци от хуманното и ветеринарно здравеопазване и/или свързана с тях изследователска дейност, които с наредбата по чл. 3 от ЗУО са класифицирани като инфекциозни;
4. излезли от употреба гуми, с изключение на велосипедни гуми и гуми с външен диаметър над 1400 мм.

Към 2018 г. Община Бойница разполага с актуални данни за морфологичния състав на битовите отпадъци, което има важно значение за прецизиране на количествата по потоци битови отпадъци, вземане на важни управленски решения и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци. Следва през 2024 г. да се възложи отново проучване на морфологичния състав на отпадъците, тъй като нормативната уредба изисква тази дейност да се извършва от общините на всеки пет години, което пък от своя страна е едно от условията за освобождаване на общините от заплащане на отчисления по чл.64 от ЗУО при отчитане и изпълнение на целите за рециклируемите битови отпадъци.

Строителни отпадъци

С Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 277/05.11.2012 г. (ДВ бр.89/2012 г.) се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци.

Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Строителните отпадъци се получават вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали,

дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Наредба №3 за класификация на отпадъците (ДВ бр. 44/2004г.).

Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни“ са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване“ е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО следва да се извършват от лица, притежаващи документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

Преди започване на строително-монтажни работи и/или премахване на строеж, възложителят на строежа е отговорен за изготвяне на План за управление на строителните отпадъци по чл. 11, ал 1 от Закона за управление на отпадъците. Възложителите на строителни и монтажни работи по смисъла на § 5, т. 40 от Допълнителните разпоредби на ЗУТ, както и възложителите на премахване на строежи, възлагат изготвянето на план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Същите се изпълняват от инвеститорите, след надлежно одобрение.

Строителството на територията на общината е в много ограничен мащаб, поради ниския жизнен стандарт на населението и липсата на инвестиции, ето защо отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се генерират в малки количества.

Поради гореизложените обстоятелства в община Бойница, област Видин не се налага отреждане на терени на площадки за разполагане на съоръжения и инсталации за третиране на строителни отпадъци. Образуваните в много малки количества строителни отпадъци се извозват директно в Регионалното депо.

1.2.3.2. Съществуващи практики за третиране и транспортиране на отпадъци

1.2.3.2.1. Събиране и транспортиране на отпадъци

Система за събиране и транспортиране на битови отпадъци

От края 2013 г. в регион Видин е изградена регионална система за управление на отпадъците. В тази връзка общински съвет Бойница е взел решение за включване на общината в регионално сдружение за управление на отпадъците по реда на чл. 24 от Закона за управление на отпадъците.

В регионално сдружение за управление на отпадъците на общините „Видин“ участват всичките единадесет общини, включително община Бойница. РСО „Видин“ осъществява своята дейност, съобразно Закона за управление на отпадъците, действащите нормативни актове и разпоредбите на приетите на 04.11.2013 г. „Вътрешни правила“. Дейността на РСО „Видин“ се подпомага от и осигурява от общинските администрации, членуващи в сдружението. Общото събрание на РСО „Видин“ се свиква, провежда и взема решения съобразно изискванията на чл. 25 и чл.26 от ЗУО.

С протокол № 2 от 02.06.2015 г. от заседание на регионално сдружение за управление на отпадъците на общините „Видин“ е обсъдено предстоящото влизане в експлоатация на „Регионално депо за битови отпадъци – Видин“. Също така са определени следните такси за депониране на отпадъците:

- за битови отпадъци – 21.50 лв., без ДДС на тон отпадък;
- за строителни отпадъци – 5.00 лв., без ДДС на тон отпадък;
- за растителни отпадъци – 6.50 лв., без ДДС на тон отпадък;
- 99 % от населението е обхванато от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО;
- 100 % са задоволени нуждите от съответните съдове за смет;

- 100% са закрити и ликвидирани селските сметища за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

Със своя заповед ежегодно Кметът на Община Бойница, на основание чл.44 ал.2 от ЗМСМА и във връзка с чл.63 ал.2 от ЗМДТ, определя комунално-битовите услуги, които общината ще организира през годината, включително:

- Събиране и извозване на битовите отпадъци;
- Поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места;
- Честота на извозването на битови отпадъци.

Наличната техника за сметосъбиране и сметоизвозване е както следва:

- Сметосъбиращ автомобил “**MITSUBISHI**” с рег. № **BH 07 92 BC** с капацитет 6 м³, който е достатъчен за обслужване населението на общината.
- Трактор “ЮМЗ” с багер и дъска (2 броя) и ШС-Т-16-М (1 брой).

В дейностите по почистване, сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци са заети 2 души.

Общинско предприятие „Регионално депо за битови отпадъци – Видин” приема и третира в съответствие с изискванията на ЗУО битовите отпадъци, събрани и извозени от територията на община Бойница. На депото се извършва входно – изходно измерване на количеството, доставени отпадъци и издава кантарна бележка на доставящата община. Депонираните отпадъци се измерват с везна, което води до значително подобрена отчетност при осъществяване на дейностите по управление отпадъците.

1.2.3.2.2.Предварително третиране на отпадъци

Предварителното третиране на смесените битови отпадъци, образувани от домакинствата е отговорност на Общинска администрация, тъй като населението заплаща за тях „такса битови отпадъци”. Отговорността за третиране на останалите отпадъци, образувани извън организираната система по сметосъбиране и сметоизвозване е на причинителите и притежателите им.

1.2.3.2.3.Оползотоворяване и обезвреждане на отпадъци

Депониране. Регионално депо за отпадъци.

Клас на „Регионално депо за битови отпадъци – Видин” в община Видин —ДЕПО за неопасни отпадъци.

Регионалното депо за битови отпадъци – Видин обслужва общините Видин, Белоградчик, Бойница, Брегово, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене и има достатъчен капацитет, за да приема всички неопасни отпадъци, преназначени за депониране в региона за период, не по-малък от 20 години.

Регионалното депо за отпадъци – Видин е въведено в експлоатация от 01.09.2015 година.

Местонахождението на регионалното депо е на избраната площадка Рамова Ливада, разположена в землището на с. Жеглица, местност „Рамова ливада”, в долината югозападно от съществуващото депо за отпадъци. Площадката заема приблизително 221.020 ха с височина около 15 м.

Депото включва две клетки за битови отпадъци с общ капацитет 920 000 м³, съответно клетка 1 – 552 000 м³ и клетка 2 – 368 000 м³. Предвидени са система за събиране на инфилтратата, система за улавяне на биогаз, съоръжения за компостиране и за третиране на строителни отпадъци, център за приемане на отпадъци.

В съответствие с разпоредбите на чл. 37, ал. 1 от Наредба № 6 от 27. 08. 2013 г. приемането на отпадъците в депа за неопасни отпадъци се извършва при спазване на следните изисквания:

- на „Регионално депо за битови отпадъци – Видин” се депонират:

а) битови отпадъци, които отговарят на критериите за приемане съгласно част 1, раздел 2, т.2.2.1.1 на приложение № 1;

б) неопасни отпадъци с друг произход (производствени, строителни и др.), които отговарят на критериите по част 1, раздел 2, т.2.2 на приложение № 1;

в) устойчиви нереактивноспособни опасни отпадъци, в т.ч. втвърдени и встъклени, с интензивност на излужване равнозначна на тази на неопасните отпадъци, които отговарят на съответните критерии за приемане съгласно част 1, раздел 2, т.2.3 на приложение № 1;

Методът за обезвреждане на битовите отпадъци чрез депониране, освен че е традиционен за страната, е определен като приоритетен чрез Прилагащата програма на Директива 1999/31/ЕС и

НПУДО. Третирането на всеки тон отпадък се извършва в съоръжение, което е общо за всички общините в регион Видин.

Експлоатацията на регионалното депо се осъществява в съответствие с условията в комплексното разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Отпадъците се приемат на депото след предварително уточнен график, въз основа на сключен договор между оператора, ОП Видин и притежателя на отпадъците.

Термично третиране

На територията на Община Бойница няма изградени съоръжения и/или инсталации за термично третиране на отпадъците, като Общините, включени в Регионалното сдружение за управление на отпадъците Видин не обмислят такъв вариант поради големите инвестиции, необходими за изграждането на такова съоръжение.

Биологично третиране

Биологичното третиране е основния алтернативен на депонирането метод за третиране на биоразградими отпадъци.

Към настоящия момент биоразградимите отпадъци, образувани на територията на Община Бойница не се събират разделно. Общината не е въвела система за домашно компостиране. В съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за третиране на био-отпадъците.

До настоящия момент Община Бойница не е събираща разделно биоотпадъците и не е правен количествен анализ.

В основата на биологичното третиране на твърдите отпадъци са процесите, които протичат при кръговрата и обмяната на веществата в природата с активното участие на микроорганизми. При него органичната маса на твърдите отпадъци се разгражда чрез изкуствено ускорени биохимични процеси, при които протича частична минерализация и хумификация, с отделяне на CO_2 , H_2O , и твърд хумусоподобен минерален продукт – компост.

При аеробното компостиране се постига намаляване на обема и масата на твърдите отпадъци и тяхната стабилизация от гледна точка на спиране или силно ограничаване на по-нататъшното протичане на биохимичните процеси. Компостирането е единствено приложимо за разделно събрани биоразградими отпадъци от растениевъдството и животновъдството.

Централизирано компостиране чрез събиране на органични отпадъци и транспортиране до съоръжение за компостиране с голям капацитет. Произвежданият компост може да бъде продаван или използван в земеделието или почвен подобрител за паркове или алеи. Централизираното компостиране води до по-добри резултати, поради по-добрия контрол на качеството и по-професионален подход.

Компостиране в домашни условия, при което хората събират произвежданите от тях органични отпадъци и произвеждат за собствени нужди компост. Домашното компостиране може да бъде насърчено чрез субсидиране на компостери. При домашното компостиране пък не се налага събиране и транспортиране на органичните отпадъци.

Предлаганият с Проекта вариант за регион Видин включва едновременно прилагане и на двете възможности:

Организирано събиране и компостиране в специализирана инсталация за отпадъците на градовете Видин и Белоградчик. Компостиращото съоръжение е разположено на площадката на регионалното депо;

Домашно компостиране за останалото население от региона, при което жителите ще произвеждат за собствени нужди компост от образуванияте от тях органични отпадъци.

Освен намаляване количеството за депониране на биоразградимите отпадъци, компостирането има предимството да произвежда компост – продукт, който действа като подобрител на почвата – получава се добра органична хранителна среда за развитие на растенията.

Механо-биологичното третиране е процес, при който смесените битови отпадъци преминават през различни процеси на третиране. Първоначално потока отпадък минава през сепарация, т.е. отделяне на опасни и едрогабаритни отпадъци, след това минава на механично третиране с цел получаване на енергия и накрая биологично третиране с цел получаване на компост. Този процес е доста ефикасен поради това, че дава възможност да бъдат отделени и третирани повече видове отпадъци, но инсталацията е изключително скъпа и с големи капацитети

на преработване на отпадъците, което е подходящо за по-големите градове на страната, където се генерира по-голям поток отпадък.

Този вариант на третиране на отпадъците е много удачен и може да покрие заложените национални цели за намаляване депонирането на отпадъци на депа, но не е препоръчителен за Регион Видин, тъй като генерираният отпадък от всички общини, ползващи депото във Видин е в много малко количество и не може да покрива капацитета на инсталациите за МБТ.

Други методи за обезвреждане/ оползотворяване

На този етап други методи на третиране на отпадъците в Република България не са известни освен по-горе изброените.

Община Бойница не предвижда внедряване на други технологии, тъй като първо е необходимо да доразвие съществуващите и планираните методи и технологии.

1.2.3.2.4. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

От 2012 година Община Бойница е въвела организирано сметосъбиране във всички населени места на територията си, а от средата на 2012 г. всички нерегламентирани сметища са закрити. Закриването им е осъществено въз основа на изготвен подробен план за закриване на сметищата, който е съгласуван и одобрен от Директора на РИОСВ-Монтана.

Ежегодно Общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива.

В по-голямата част от населените места замърсяване липсва, но има и такива, в които се образуват нови локални замърсявания. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им.

Община Бойница не може да контролира пряко замърсяванията, а разчита единствено на кметовете на кметствата и кметските наместници за справяне с тях, и от 2012 година е направена организация за поддържане на чистотата и недопускане на замърсявания.

Инициативи на Община Бойница, свързани с предотвратяване образуването на замърсявания са различни разяснителни кампании съвместно с организацията, обслужваща системата за разделно събиране на отпадъците, различни мероприятия с училищата и градините в седмицата, предхождаща Деня на земята, активното участие на общинска администрация, граждани, фирми и различни организации в кампанията „Да изчистим България за един ден“. Освен с ангажимент към служителите на общинска администрация, Общината указва съдействие на фирми, организации, кметства, училища и др. по предоставянето на материали като чували, ръкавици и др. Едновременно с това се ангажира и с популяризирането на кампанията сред населението, за което също се осигуряват чували, ръкавици и извозване на събраните отпадъци.

През 2004 г. всички пестициди на територията на общината са запечатани в 7 броя Б-Б куба от фирма “Балбок Инженеринг”. Кубовете са поставени на специална площадка в района на бившия стопански двор в с. Шишенци. Единственото трайно решение е износ за рециклиране в Германия, но това е свързано със значителни средства, с каквито община Бойница не разполага.

1.2.3.2.5. Цели и приоритети на Програмата за управление на отпадъците на община Бойница

Основаната цел на Програмата за управление на отпадъците на община Бойница е изграждането на ефективна и устойчива система за управление на отпадъците, предлагаща икономически достъпни и качествени услуги, в съответствие с екологичното законодателство, националната политика и стратегията за развитие на община Бойница, за ограничаване на вредното въздействие на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве. С разработване на Програмата са поставени и следните подцели:

Стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Бойница за периода 2021-2028 г. са определени въз основа на целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респ. предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., и направените изводи и препоръки от анализа на текущото състояние при управление на отпадъците на територията на общината, прогнозите за образуваните отпадъци за периода на Програмата и SWOT анализа.

В съответствие с това стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците са:

□ **Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване**

☐ **Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**

☐ **Стратегическа цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци**

Тези цели са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

За всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко съотнесими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни. Общинската програма поставя следните оперативни цели за управлението на отпадъците в община Бойница за периода 2021-2028 г.

- ☐ Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците.
- ☐ Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
- ☐ Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците.
- ☐ Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците.

- ☐ Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
- ☐ Нормативно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта.
- ☐ Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците.
- ☐ Укрепване на административния капацитет на Общината за управлението на отпадъците.
- ☐ Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща".
- ☐ Участие на обществеността.
- ☐ Управление на специфични потоци отпадъци.

1.2.4. Почви и нарушени терени

1.2.4.1. Земи и почви

Липсват актуални данни за чистотата на почвата в община Бойница. Поради изброените в предишния раздел причини се смята, че тя както и водите има висока степен на чистота. За нейното опазване важно значение има Закона за опазване почвата от замърсяване и Закона за опазване на земеделските земи. Според действащата нормативна уредба почвата в населените, курортните и излетните места и земите около тях, както и в района на водохващанията за питейно водоснабдяване, се поставят под санитарна охрана. Почвата, която се използва за селскостопански нужди, се поставя под охраната на МЗГ. Опазването на земеделските земи е вменено като задължение, главно на собствениците и ползвателите на земеделски земи. Опазване чистотата на почвите, съответно на предприемачите и местното население. Всеки, който е допуснал замърсявания, произтичащи от извършваната от него стопанска или друга дейност е длъжен да понесе съответната санкция за допуснатото нарушение. На общината се възлага основно контролираща, а в някои случаи и санкционираща роля. Затова представителите на местната власт трябва да познават добре различните производства, опасностите от тяхната дейност и мерките, които планират техните собственици, за да се предотвратят замърсяванията и да не възникват екологични огнища, които да стопират развитието на екологичния туризъм и екологичното селско стопанство.

В община Бойница няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали /олово, мед, цинк, арсен, кадмий, никел, хром и нефтопродукти/. Като единствен значим източник на замърсяване с оловни аерозоли могат да бъдат идентифицирани моторните превозни средства с бензинови двигатели. Няма данни за концентрация на тежки метали над ПДК, вследствие замърсяване от автотранспорта.

В тежките финансови условия силно се ограничи употребата на изкуствени торове. В този смисъл замърсяване на почвите с устойчиви органични съединения в района на община Бойница не е установено. Все пак съществува потенциална опасност от замърсяване от некомпетентна и недобронамерена работа на някои земеделски производители и крупни арендатори с пестициди.

1.2.4.2. Замърсяване на почвите в Община Бойница. Мониторинг.

Почвата, като компонент на околната среда е незаменим, ограничен и практически невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване. Най-разпространените видове увреждане на почвите са замърсяване с тежки метали и металлоиди, нефтепродукти, различни форми на деградационни процеси като ерозия, киселяване и засоляване

1.2.4.3. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. Нефтепродукти и пестициди

По отношение съдържанието на полициклични ароматни въглеводороди, полихлорирани бифенили и органохлорни пестициди не са установени превишаване на допустимите стойности. Получените резултати не регистрират превишения над нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите, водещи до увреждания и замърсявания на почвите. Не са констатирани замърсяване на терени с нефтепродукти.

1.2.4.4. Замърсяване на почви с нитрати

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. Същевременно за почвите е характерно, че те са „частна” собственост: познаването и прилагането на добри земеделски практики при обработването и използването им зависи тяхното опазване и съхранение за следващите поколения - устойчивото им използване се определя и зависи от уменията и знанията на всеки един член на обществото.

Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.

1.2.4.6. Ерозия на почвите

1.2.4.6.1. Водоплощна ерозия

Особеностите на района не благоприятстват ветровата ерозия, но създават условия за водоплощна ерозия. Големите наклони на терените в съчетание с големи обеми и интензивност на валежите при подходящи почвените условия благоприятстват интензивността на ерозията. Човешката дейност много често усилва естествената ерозия. Видът на почвообработките и начина на трайно ползване на земите са основните фактори определящи на процеса на водоплощна ерозия ако се изключат природните и климатични фактори. Площите в Община Бойница не се характеризират с висок ерозионен риск. Реални резултати за ограничаване на процеса се получават при извършване на залесяване и прилагане от земеделските производители противоерозионни дейности - агротехнически мероприятия, като подходящи почвообработки, засяване и поддържане на култури, имащи за цел нейното укрепване - постоянна тревна покривка и т.н.. Незасетите обработваеми земи са подложени на около 30 пъти по-интензивни ерозионни процеси в сравнение с почви под горска покривка. Широколистните насаждения в горския фонд, със своите водозадържащи функции имат изключителна роля за предотвратяване на ерозионните процеси.

1.2.4.6.2. Ветрова ерозия

Друг деградационен процес на почвата е ветровата ерозия. В резултат на нея става отвявяне и насипване на почвени частици и растителни остатъци под въздействието на силни (над 10 m/s) ветрове. Климатичните и почвенни особености в общината, както и прилаганите земеделски практики определят слабият риск на засягане от ветрова ерозия.

1.2.4.6.3. Уплътняването на почвите

Уплътняването на почвите е процес засягащ основно земеделските земи. Главната причина за появата му е неправилна обработка, а именно използване на тежки селскостопански машини при висока влажност на почвите. Процесът е включен като заплаха в Европейската стратегия за опазване на почвите. Поради спецификата на земеделието в България на този етап липсват данни за обхвата на този процес за България в частност на територията на община Бойница.

1.2.4.6.4. Свлачища

Свлачищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията във всички области в страната. Проявата съответно тяхното активизиране се обуславят от природни фактори като: геоложки строеж на района, движения по разломи, земетресения, колебания в нивата на подземни води и техногенни фактори: въздействия в резултат на човешка дейност – извършване на дълбоки изкопи, прокарване на пътища, добив на полезни изкопаеми,

претоварване на горната част на терена от насипи или ново строителство. Тенденцията е увеличаване на свлачищните процеси, като проявата на свлачищната активност е през пролетния сезон след снеготопене и интензивни валежи.

На път VID 1021 между с. Раброво и с. Каниц, са налични две свлачища, които са регистрирани в „ГЕОЗАЩИТА ПЛЕВЕН“ ЕООД под № 05.6103.01 и № 05.6103.02;

От км. 4+¹⁰⁰ до км 4+¹⁴⁰, свлачище № 05.6103.01 е нанесено поражение на пътя с дължина 14 метра и ширина от 2 до 3 метра.

В момента свлачищата са спокойни и не са активирани.

Укрепването на двете свлачища като проектиране и изпълнение струва скъпо. Община Бойница не разполага с необходимите средства за ликвидиране на възникналите и проявени вече свлачища и следва да потърси средства от „Бедствия и аварии“ или ОП на ЕС.

През 2021 г. е разработена: „Общинска програма (ОП) за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите (ОУПВП) в община Бойница, област Видин за период 2021 г-2025 г”

1.2.5. Защитени територии и биоразнообразие

Части от община Бойница попадат в две защитени зони. Това са Защитена зона „Шишенци”, разположена по притоците на р. Тополовец между гр. Кула и с. Шишенци и Защитена зона „Раброво”, попадаща частично в землищните граници на с. Периловец и с. Раброво.

Защитена зона (ЗЗ) “Шишенци” BG0000523

В предмета и целите за опазване на защитена зона “Шишенци” BG0000180 са посочени следните хабитати от приложение I на Директива 92/43/ЕЕС: 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*; 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*); 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*; 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp.; 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; 91W0 Мизийски букови гори; 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа. За защитената зона не са посочени консервационно значими растителни видове.

Предмет на опазване в защитените зони са следните консервационно значими животински видове включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС: видра (*Lutra lutra*); добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*); дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*); дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*); лалугер (*Spermophilus citellus*); остроух нощник (*Myotis blythii*); подковонос на мехели (*Rhinolophus mehelyi*); пъстър пор (*Vormela peregusna*); средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*); южен подковонос (*Rhinolophus euryale*); червенокоремна бумка (*Bombina bombina*); жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*); обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*); шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*); бисерна мида (*Unio crassus*); обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*); бръмбар рогач (*Lucanus cervus*); буков сечко (*Morimus funereus*); алпийска розалия (*Rosalia alpina*); ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*).

Водните площи във вътрешността (стоящи води, течащи води) на зоната заемат 1 % от територията и, а тресавищата, блатата, растителността по крайбрежието на водоемите, мочурищата 10 %.

Защитената зона се намира в най слабо-населената община Бойница във Видинска област 10-20 души на квадратен километър и една от най-слабо населените в България. Практически липсва активна човешка дейност. Реиновирана пътна инфраструктура, разпръснати селища, екстензивно животновъдство и земеделие. Замърсяване на водите и почвите почти няма. Зоната се характеризира със значителни по площ пустеещи обработваеми площи, изолирани дъбови гори с издънков произход и много храсталачни съобщества на местата на изсечените в миналото гори.

Проблем за района и за основните хабитати е неравномерния речен оток, пресъхване на потоци и изворни места.

Защитена зона (33) “Раброво” BG0000339

В предмета и целите за опазване на защитена зона “Раброво” BG0000339 са посочени следните хабитати от приложение I на Директива 92/43/ЕЕС: 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion*; 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; 7220* Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*); 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; 8310 Неблагоустроени пещери; 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*); 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*); 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*; 91I0 * Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp.; 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; 91W0 Мизийски букови гори. За защитената зона не са посочени консервационно значими растителни видове.

Предмет на опазване в защитените зони са следните консервационно значими животински видове включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС: видра (*Lutra lutra*); голям нощник (*Myotis myotis*); голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*); добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*); дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*); дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*); остроух нощник (*Myotis blythii*); пъстър пор (*Vormela peregusna*); средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*); трицветен нощник (*Myotis emarginatus*); южен подковонос (*Rhinolophus euryale*); жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*); обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*); шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); гребенест тритон (*Triturus cristatus*); бисерна мида (*Unio crassus*); обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*); бръмбар рогащ (*Lucanus cervus*); буков сечко (*Morimus funereus*); алпийска розалия (*Rosalia alpina*); ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*).

Влажните ливади, мезофилните ливади, Водните площи във вътрешността (стоящи води, течащи води) на защитената зона, Тресавищата, блатата, растителността по крайбрежието на водоемите, мочурищата заемат по 1 % от площта на зоната. Речната система е с относително постоянен характер на течащите води. Липсва промишлено замърсяване на водното течение, липсват диги, прагове или други съоръжения. Обработваемите площи са запустели или изостанали в по-голямата си част поради малочисленото население по селищата.

Населението в района е малобройно и съсредоточено в разпръсната селищна система. Добре развита е инфраструктурата. Наблюдава се ограничено замърсяване на почвите и водите. Ясно изразена е инвазията на чуждоземни видове предимно акация и орех. На места залесявано с чуждоземни тополи особено на местата на елшовите галерии. Слабо развити са животновъдството и пашата. Пустеещи обработваеми площи заемат големи площи. Речния хабитат страда от засушаване и частично пресъхване през засушливите години.

Възможностите за отдих, както и за туризъм в тези места са големи и все още неоползотворени.

1.2.6. Гори и горско стопанство

1.2.6.1. Обща характеристика

Площта на горите в община Бойница възлиза на 27.982 хил. дка, от които:

Лесистостта на община Бойница е 27%. Горите в общината са разпределени както гори и земи основно с дървопроизводителни и средообразуващи функции 24,6 хил. дка – 100%, от които залесена площ са 2,03%;

Горите на територията на Община Бойница попадат в долния равнинно-хълмист и хълмисто предбалкански пояс на дъбовите гори (0 – 600 м н.в.).

Реституираните частни гори са с обща площ около 25.007 хил. дка, а горите собственост на общината са с обща площ 4.977 хил. дка.

Категоризация на горите, собственост на община Бойница:

-Горски територии със стопански функции с обща площ 351.1 ха, от която залесена 322.4 ха и незалесена 3.1 ха;

-Горски територии със специални функции с обща площ 325.5 ха, от която залесена 340.4 ха и незалесена 10.7 ха. Това са територии, включени в границите на защитени зони, част от Европейската екологична мрежа „Натура – 2000 „. Обособени са две зони: Зона Раброво с обща площ 349.3 ха, от която залесена 339.0 ха и незалесена 10.5 ха и зона Шишенци с обща площ 1.8 ха. Основанието за включването е Директивата за хабитатите 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

1.2.6.2. Растителност

Растителните формации са главно от зимен дъб, благун, цер, клен, мъждрян и съпътстващите ги храстови видове. Те са предимно издънкови формации с ниска производителност (IV – V бонитет). На по-голяма н.в. са формирани насаждения от бук, зимен дъб, габър, липа и съпътстващите ги дървесни и храстови видове и имат важно стопанско значение с висока производителност (I–II бонитет). Част от горите са реконструирани като са създадени култури от черен бор, бял бор, акация и др., общото състояние, на които е задоволително.

Обликът на гората в община Бойница се дава от насажденията с естествен произход заемащи 100% от общата залесена площ.

От широколистните дървесни видове с най-голям дял е церът, заемащ 96% от общата залесена площ и 96% от общия запас.

Основни насоки и направления на стопанисването на горите

На територията на община Бойница горите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции заемат 98% от залесената площ. В тези гори организацията на стопанисването следва да бъде насочена към разширено възпроизводство на дървесина с високи технически качества. Според съществуващите условия на месторастене следва да се проектират подходящи сечи, залесявания и други технологични мероприятия.

Горите със специални функции заемат 2 % от залесената площ на общината. В тях насоките на стопанисване да са в насока за запазване и повишаване на екологическите и социалните им функции. В тези гори ползването на дървесината следва да бъде второстепенна задача.

Горите със защитени и специални функции ще се устроят и стопанисват по видове гори. Основната цел на стопанисване, ще бъде подчинена на функциите на горите – защитени, противоерозионни, рекреационни.

Оползотворяване на горския фонд

Намаляващото структурно значение на горското стопанство в икономиката на общината ще даде шанс за фокусиране върху защитните и рекреационните функции на гората. Съществуването на много други алтернативи за стопанска дейност в общината прави този модел на ползване перспективен, полезен и устойчив.

Всички гори на територията на община Бойница следва да се стопанисват в следващия програмен период въз основа на стриктно изпълнение на горскостопанските планове. В проектираните мероприятия да се предвидят следните видове сечи, като възобновителни сечи, отгледни сечи, санитарни сечи и сечи за противопожарни мероприятия.

Размера на годишното ползване в горите да се определя от лесоустройствения проект, съгласно определените стопански класове.

Специално внимание да се обърне на добива на сортименти от лесосечния фонд - добив на едра, дребна и средна строителна дървесина, добив на технологична дървесина и добив на дърва за огрев.

Начина на възобновяването на зрелите насаждения трябва да се определя конкретно за всяко насаждение в зависимост от типа месторастене, възобновителната му способност, бъдещия видов състав, водените до сега мероприятия от икономическа гледна точка.

В горите с дървопроизводителни и средообразуващи функции залесяването трябва да има предимно производствена цел. В горите със социални функции залесяването следва да се проектира с оглед увеличение на защитно-водоохранните, защитно-противоерозионните и здравно-украшните им функции.

Естественото възобновяване да се предвиди като основен метод в зрелите насаждения от всички стопански класове и видове гори. Една от целите на стопанисването ще бъде семенно възобновяване на издънковите насаждения.

Общо за територията на община Бойница следва да се предвидят площи за залесяване, като част от тях да бъдат за иглолистни видове. Залесяванията трябва да се извършват съобразно лесоустройствения проект. При възможност е добре да се осигури механизизирана почвоподготовка за залесяване.

За да се предотвратят ерозионните процеси в териториалния обхват на община Бойница е необходимо да се направи анализ на протичащите ерозионни процеси и се предвидят мерки за борба с ерозията. Като основен метод за борба с ерозията е необходимо да се използва зеленото укрепване. Като следствие на посочените мерки трябва да се предвидят мероприятия за овладяване разпространението на площната ерозия в общината.

За обезпечаване охраната на горите в общината трябва да се предвидят охранителни участъци, които да обхващат всички гори (държавни, общински и частни) с необходимите декари обща площ. Мероприятията за опазване на горите да включват опазване на гората от болести, вредители и други повреди. Борбата срещу болестите и вредителите да включва устойчиво водене на химична борба с тях.

С оглед на изработване на план за пожарна безопасност горите в община Бойница е необходимо да се разделят в два класа на пожарна опасност:

- С голяма пожарна опасност, която да обхване около 40% от общата площ на горите. Тук може да се включат площите с иглолистни култури, както и широколистните насаждения на много сухи и сухи месторастения;
- С малка пожарна опасност, която да обхване около 60% от площта на горите в общината, като се включат териториите с широколистни култури и насаждения на свежи и влажни месторастения.

Необходимо е да се предвидят мероприятия за противопожарно устройство на горите в територията на общината.

За реализирането на политиката в горите на община Бойница трябва да реализира програма, която да включва:

- Залесявания;
- Подпомагане на възобновяването на горския фонд;
- Осветление на култури и насаждения;
- Отглеждане на подраста;
- Противопожарни мероприятия;
- Пътно строителство и поддръжка.

Средствата е възможно да се осигурят от собствена дейност чрез продажба на дървен материал, както и Програма за развитие на селските райони на Европейския съюз.

Туризм

Сравнително големия брой туристически атракции на територията на община Бойница биха стимулирали развитието на туризма. Забележителности, като единствения в Северозападна България водопад на границата между община Бойница и община Кула, пещерния манастир по пътя за с. Рабово, останките от римска крепост “Пецино кале” в с. Бойница и др. биха привлекли вниманието на туристите. Добрите природо-климатични условия, екологично чистата територия и гостоприемството на населението от общината са добра предпоставка за развитието на селски туризъм. Въпреки тези си дадености общината не развива туризма, като и няма развита хотелска и посетителска база и има ограничен кадрови потенциал.

Ето защо Бойница трябва да се възползва от историческите си, културните си и природни даденостите и да насочи усилията си към развитие на хотелско и екскурзоводско осигуряване на туристопотока към своята община.

1.2.6.3. Странични ползвания

Страничните ползвания в горите на община Бойница включва:

- паша на домашни животни, като се даде списък на подотделите, в които пашата е забранена.
- добив на сено;
- добив на листников фураж;

- добив на билки и горски плодове.

За правилното реализиране на лова и риболова на територията на общината е необходимо да се разработи глава в ловоустройствения проект, като неделима част от същия.

1.2.6.4. Лечебни растения

Към настоящата програма е разработено специално приложение 1 **РАЗДЕЛ „ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ“** към Програма за опазване на околната среда на община Бойница 2021-2028 г.

1.2.7. Шум

1.2.7.1. Въздействие на шума върху човека

Шумът и шумовото “замърсяване” на околната среда представляват един от големите екологични проблеми на нашето време. От физична гледна точка шумът представлява звук, състоящ се от тонове, чиито честоти и интензитет имат случаен характер. От хигиенна гледна точка шум е всеки звук, който действа неблагоприятно върху здравето, нарушава отдиха, смущава контакта на човека с околната среда.

Шумът е един от основните физични фактори с неблагоприятно въздействие върху населението и водещ до акустичен дискомфорт в околната среда особено в големите градове. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване защита на човешкото здраве и околната среда, както и осигуряване на качество на живот на населението.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често се представя като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Основните източници на шум в община Бойница са свързани с преминаващият автомобилен транспорт, предимно леки автомобили и селскостопанска техника. В община Бойница не са извършвани контролни замервания на шума, но няма и подадени сигнали за превишаването му.

1.2.7. Зелени площи в населените места

В населените места няма изградени зелени площи с изключение на парка в центъра на с. Бойница от 4 дка и някои малки градинки. През 2009 г е изпълнен проект „Възстановяване на парк - градина с. Бойница и превръщането му в любимо място за отдих”.

През 2015 г са реализирани следните екологични проекти:

= Национална кампания „Чиста околна среда” – „Зелена зона за отдих” в с. Бойница, смесено финансиране - ПУДОС и община Бойница;

= Национална кампания „Чиста околна среда” – Детски кът „ЕКОКОМПАС” в ЦДГ „Йонка Маркова” с. Бойница, смесено финансиране - ПУДОС и община Бойница;

Зелените площи в населените места са концентрирани в дворните парцели на живущите, а така също в залесените дървесни видове по продължение на уличните платна. Дървесните видове в парковете, градинките и тези на тротоарите се поддържат от общината.

Извън населените места няма изградени паркове с изключение на този в с. Бойница от 80 дка, който е разположен в спортния комплекс, но голяма част от дървесните видове са унищожени.

Детски площадки има изградени единствено в парка на с. Бойница и двете детски градини на общината.

1.2.8. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения

Естественят гама-радиационен фон е величина, характерна за конкретна територия от земната повърхност и варира в относително постоянни граници в зависимост от естественото съдържание на радионуклиди в земната кора, атмосферата и др. Не трябва да се допуска изкуствено надвишаване на тези граници, каквото би се получило в резултат от възникнали промишлени аварии и инциденти.

1.3. УПРАВЛЕНСКИ ФАКТОРИ

1.3.1. Отговорности и задачи

Община Бойница разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение Плана за интегрирано развитие на община Бойница за периода 2021-2028 г.

В Общината е създадена добра организация за прилагане и изпълнение на ПИО Б 2021-2028 г. от гледна точка на планирани и реализирани дейности, вътрешен мониторинг и контрол, привличане на средства от фондовете на ЕС и други програми.

Към 2021 г. Общинска администрация – Бойница е със следната структура:

1. Кмет на община

2. Кметове и кметски наместници, в това число:

- кметски наместници -5

3. Зам. кмет

АДМИНИСТРАЦИЯ

1. Секретар

2. Финансов контролор

3. Дирекция „Обща администрация”

3. Дирекция „Специализирана администрация”

Основните цели на общинската администрация, свързани с прилагането на политики по качество и околна среда са следните:

- Удовлетворяване изискванията на гражданите и оптимизиране на процеса на предоставяне на услуги на гражданите с цел осигуряване на адекватност, навременност, отчетност, надеждност, стремеж към качество и професионална етика при предоставянето на услуги;

- Спазване на нормативните изисквания към качеството на административните услуги и въздействието върху околната среда. Недопускане просрочване на нормативните срокове в изпълнение на служебни преписки по административно обслужване на гражданите и бизнеса;

- Непрекъснато подобряване на административните услуги чрез разработване и внедряване на нови и/или внасяне на непрекъснати целенасочени подобрения в процесите на системата за управление на качеството и околната среда;

- Ефективно използване на информационните технологии и въвеждане на нови методи за управление на процесите и базите данни по осигуряването на услугите;

- Осигуряване на адекватни мерки и повишаване на нивото на удовлетвореност на гражданите от предлаганите услуги, базирани на анализи на предложенията и сигналите, от местната общност при насърчаване на гражданското участие в управлението;

- Подобряване на координацията между институциите, партньорство с бизнеса и гражданското общество за създаване на повече и по-добри възможности и осигуряване на улеснени, интегрирани и комплексни услуги, привличайки интереса на инвеститорите чрез оптимизирани административни процедури;

- Повишаване инициативността и мотивацията на общинската администрация за изпълнение на целите и политиката по качеството и околната среда. Подобряване на условията и процесите в общинската администрация за адекватното и пълно приложение на изискванията на нормативната база, регламентиращи предоставянето на административните услуги;

- Внедряване и усъвършенстване на управленската система, основаваща се на процесен подход при управление на дейностите, извършвани от общинската администрация. Специализирано и продължаващо обучение с цел подобряване на компетенциите, уменията и мотивацията на служителите;

- Изпълнение на програмните правителствени документи за борба с корупцията, електронното правителство, модернизацията и реформата в администрацията;

- Непрекъснато подобряване на околната среда чрез анализ, мониторинг и управление на дейностите и процесите, влияещи върху нейните аспекти;

- Провеждане на политика за предотвратяване на замърсяванията на околната среда;

- Извършване на периодичен екологичен преглед, с анализ на въпросите, свързани с околната среда и въздействието върху нея, при изпълнение на дейностите на общинска администрация, определяне, контрол и управление на аспектите въздействащи върху околната среда;

- Постигане на резултатност спрямо околната среда, изразена в измерими резултати от управлението на аспектите на околната среда.

- Осигуряване на необходимите ресурси за функционирането и постоянното подобряване на системата за управление на качеството и околната среда в съответствие със стандартите ISO 9001:2008 И ISO 14001:2004, създаване на взаимни отношения с доставчиците и партньорите на Община Бойница за подобряване на ефикасността от съвместните дейности;

- Привличане на допълнителни ресурси по национални и международни програми и фондове, обединяване на усилията на всички заинтересовани страни за увеличаване на административния капацитет и осигуряване на материалния и духовен просперитет и европейския имидж на община Бойница.

Община Бойница обръща специално внимание на екологичното образование на населението и повишаване ролята на обществеността при решаване на екологичните проблеми. Екологичното образование, като основен инструмент за развитие и обогатяване на ценностната система на обществото акцентира върху проблемите, свързани с околната среда. Дългосрочната цел на този съществен дял от политиката за околна среда на общината, е да се развие екологичната култура на гражданите от различните възрастови групи на територията на Община Търговище. С това да стартира систематичен процес за получаване на знания и умения, ценностни ориентации на местното население в областта на околната среда и активна дейност за нейното опазване и подобряване. Общинската администрация като главен инициатор на този род дейности осъществява работата с обществеността в няколко групи дейности, които са насочени към:

- навременно информиране на гражданите относно проблемите на околната среда (замърсяването на въздуха, проблеми с битовите и строителни отпадъци на територията на общината, цялостно състоянието на околната среда);

- повишаване на общественото съзнание чрез получаване на екологично образование; — включване на обществеността при вземане на решения, касаещи околната среда;

- осъществяване на ползотворно сътрудничество между местните власти, обществеността и неправителствените организации.

1.3.2. Сътрудничество

Контролната дейност на територията на общината се извършва от определените със Заповеди на кмета длъжностни лица, чиито компетенции са съгласно нормативната уредба. Упълномощените длъжностни лица водят превантивна политика за недопускане на големи отклонения от правилната организация на дейностите по опазване на околната среда.

Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация.

Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда.

Регионалните органи на централни ведомства, с които общината сътрудничи по въпросите за опазване на околната среда и които оказват контрол по всички извършвани дейности са:

- Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Монтана;

- Басейнова дирекция за управление на водите Плевен;

- Варна - Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Видин.

1.3.2.2. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО

На този етап община Бойница работи съвместно с останалите общини от област Видин, предимно по проблемите, свързани с управлението на ТБО на територията на областта.

Община Бойница към момента не осъществява взаимодействие с НПО с интереси към екологичните проблеми.

1.3.2.3. Услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда – обхват на дейност и статут

Третиране на отпадъците

Организираното сметосъбиране и извозване на територията на община Бойница, се извършва от община Бойница с помоща на специализиран камион, закупен по ПУДООС и двама работници и извозване на регионалното депо в гр. Видин.

Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води

ВиК услугите се осъществяват от „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Видин. Дружеството обслужва населените места на територията на област Видин. Във всяка община са организирани клонове, където се извършват експлоатацията и техническото обслужване, отчитането на водомерите и събирането на таксите.

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските или частни фирми и гражданите имат задължения по отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

1.3.3. Информирание на обществеността

Повишената осведоменост е важен елемент за осмисляне на местните екологични проблеми от страна на обществеността и обуславя адекватни и отговорни действия за подобряване на околната среда.

- Обяви на информационното табло в община Бойница и други места в с. Бойница ;
- Публикации в сайта на община Бойница;
- Публикации в медии;
- Обществени обсъждания;
- Информирание на обществото относно резултати от проведен мониторинг състоянието на околната среда.

1.4. ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ

1.4.1. Промисленост

В отрасловата характеристика на икономиката на община Бойница отсъстват дейности , свързани с развитие на промишлеността. В общината към момента няма нито едно промишлено предприятие

1.4.2. Селско стопанство.

Икономическият облик на общината се определя основно от селското стопанство. Селскостопанският фонд е 126. 987 хил. дка, а горският фонд – 29.984 хил. дка.

Основно направление в растениевъдството е отглеждането на зърнено-хлебни и зърнено-фуражни култури. На територията на общината няма изградени съоръжения за изкуствено напояване на площите.

С плановите за възтановяване собствеността на земеделските земи масивите бяха раздробени на 23 658 имота (ниви), което е предпоставка за неефективно съвременно земеделие. Към момента се обработват 31.5% от обработваемия земеделски фонд на общината , от следните фирми : ЕТ „ДЕСИ-Светла Симеонова”, „Златия агро” ЕООД, ЕТ „АГРО-Светозар Дичовски”, „ОКОТО ИРИС“ ООД, „ЧЗП – Владимир Петров Вълчев” ЕООД, Виолета Цветанова Тошева, КИТЕКС АГРО ЕООД, АГРОИМПЕКС ВИДИН и др. Осъществява се комасация по смисъла на чл. 37в от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи.

Нивото на развитие на селското стопанство като структуроопределящ отрасъл в общината се обуславя от следните фактори: природни условия и ресурси; традиция и трудов опит на населението; свободна работна ръка; наличие на база за съхранение на селскостопанска продукция.

Селското стопанство е ключов отрасъл на общинската икономика в Бойница. То е средно основните източници на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще.

Един от основните приоритети в развитието на община Бойница е свързан с формирането на модерен аграрен сектор.

Извършва се комасация на земи с ъгласно чл. 37 в, ал. 1 от ЗСПЗЗ, като са оформени споразумения за масиви на ползване от 2011-2012 стопански години и до момента.

1.4.2.1. Растениевъдство

Растениевъдството, като основен подотрасъл на селското стопанство се развива много добре през последните години. То е специализирано основно в отглеждането на зърнени и технически /маслодайни/ култури - пшеница, царевица, слънчоглед, рапица и др.

Земеделските територии заемат общо 126.987 хил. дка. Произведената продукция е с високо качество благодарение на добрите почвено-климатични условия и наличието на квалифицирани кадри.

Зеленчукопроизводството преди години е било основен поминък на населението в някои населени места на община Бойница, но сега е почти изоставено. Запазването на този потенциал е възможно с изграждането на преработващи мощности и осигуряването на пазари за продукцията. Неизползвани остават природо-климатичния потенциал и резерв за възраждане на зеленчукопроизводството и развитие на биологично земеделие в района.

През последните години има повишен интерес към трайните насаждения. Състоянието на съществуващите се подобрява и се създават нови -орехи, сливи, и лешници. Създават се добри предпоставки за увеличено производство през следващите години. Качеството на продукцията е в състояние да задоволи изискванията на европейския пазар, но са нужни още инвестиции в модерни преработващи мощности.

Сравнително големи са площите заети от пасищата и мери, които са захрастени и не почистени, и това ги прави недопустими за подпомагане по СЕПП.

Изоставените трайни насаждения не подлежат на възстановяване - те са изсъхнали и унищожени. Подлежат на бракуване и изкореняване.

В Община Бойница към 2020 г. има трайно изоставени земеделски площи, в т.ч. ниви, трайни насаждения и лозя. Нивите са изоставени във времето, защото са неудобни за обработка или от по-ниска категория и разходите при тях са по-големи от приходите.

За отчетния период се наблюдава включване на част от трайно изоставените ниви към обработваемата земя, но в процентно изражение това е много малко.

1.4.2.2. Животновъдство

В община Бойница няма регистрирани земеделски производители, които отглеждат животни през 2021 г.

1.4.3. Горско стопанство

Горските територии в община Бойница са разположени на площ от 27.982 хил. дка

От естествено разпространените дървесни видове, най-широко участие имат черът, зимният дъб, благунът, липите, габърът, брястът, кленът, шестилът, ясените, мъждрянът, келявият габър, брекината, яворът

Тревната покривка е сравнително бедна, представена предимно от житни треви, детелина, ягода, къпина, коприва, млечка, лепка и др. От билките най-често се срещат белият равнец, жълтият кантарион, риганът и др.

Необходимо е да се отбележи, че част от горите и земите от горския фонд изпълняват едновременно няколко функции. Така част от противоерозионните гори и земи са и защитни ивици, курортни гори и др. Основните насоки на организация на горското стопанство в общината са предвидени в лесоустройствените проекти и са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им.

В горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции организацията на стопанисването е насочена преди всичко към разширеното възпроизводство на дървесината, при пълно запазване на водоохранните и почвозащитни функции на гората.

От горите на територията на общината се добиват предимно дърва за огрев. На територията на горския фонд ще се осъществяват и в бъдеще редица странични ползвания - паша на едър и дребен добитък, добивна сено от голите площи. Има добри условия за добив на билки, горски плодове и гъби. Особено актуален е въпросът с охраната на горския фонд, дивеча и рибата.

Растителният и животински свят в Бойница предполага развитието на следните видове туризъм: Екотуризъм, Познавателен и билкарски туризъм, Риболовен туризъм и Ловен туризъм.

1.4.4. Инфраструктура

1.4.4.1. Транспортно-комуникационна система

През последните години са инвестирани сериозни средства за ремонт и поддръжка на пътищата на територията на общината. Чрез реализирането на различни програми е повишена достъпността и връзките в рамките на община Бойница.

В община Бойница транспортното обслужване на хора и товари се осъществява само с автомобилен транспорт. През територията на общината преминават: третокласен път III № 121 от републиканската пътна мрежа с дължина от 32.7 км от км 14+500 до км 47+200 и четвъртокласните пътища №№ VID 1020, VID 1021, VID 2022 и VID 2023 от общинската пътна мрежа с обща дължина от 34 км.

За разлика от предишния програмен период, когато пътна мрежа бе изключително амортизирана и разрушена, което я правеше трудна и непривлекателна за пътуване, то сега са ремонтирани път IV клас VID 1020 Бойница-Хайдук чешма от км.0+000 до км.13+600 на стойност 4 626 012 лв и път III кл. № 121 от Републиканската пътна мрежа от гр. Кула до разклона за с. Бориловец с дължина 18,1 км на стойност 12 млн лв. През 2011 г е извършен основен ремонт IV кл. № VID 2023 път Шишенци – Гр. Колиби.

През 2008 г. е изпълнен проект „Укрепване свлачище на път IV-12105 с. Раброво – с. Каниц „

Транспортното обслужване на населението е организирано с областната транспортна схема и се изпълнява от една фирма за пътнически превози. Наситеността с превозни средства и маршрутни разписания е незадоволително.

Община Бойница няма изградена железопътна инфраструктура. Най близкия железопътен възел от националната ж. п. мрежа е в гр.Видин.

Улична мрежа

През 2019 година е извършена „Рехабилитация на улици в с. Бойница, с. Бориловец, с. Раброво - I етап”, на стойност - 750 000.00 лв.

През 2020 година бе изпълнен проект: „Рехабилитация на улици в с. Бойница, с. Бориловец, с. Раброво - етап II -А” – на стойност 499 712.00 лв.

През 2021 година се извърши рехабилитация на улици по проект „Основен ремонт на улици с. Бойница, с. Бориловец, с. Раброво и с. Шишенци – етап III” на стойност 787 353,16 лв.

Реализацията на изброените проекти превърна селата на община Бойница в приятни за живеене и работа населени места.

1.4.4.2. Водоснабдяване и канализация

1.4.4.2.1. Водоснабдяване

На територията на селата Бойница и Раброво е изградено централно водоснабдяване. От местни водоизточници без добре развита вътрешна мрежа са селата Шишенци, Периловец и Бориловец. Селата Грацковски колиби, Каниц и Шипикова махала нямат организирано водоснабдяване и населението се снабдява с питейна вода от собствени кладенци и обществени чешми.

По-голяма част от водоизточниците са строени преди 1970 година и имат нужда от ремонтване. На много места се използва питейна вода за напояване.

След 2007 г. във връзка с реконструкция на водопроводната мрежа в общината са изпълнени следните проекти: „Реконструкция и преустройство на вътрешна водопроводна мрежа с. Раброво”, „Реконструкция външен водопровод с. Бойница – I етап”, Рехабилитация на улици в с. Бойница- ул. „Пуйо войвода” и ул. „ Ангел Кънчев” с. Бойница, „Реконструкция външен водопровод с. Бойница II, III и IV етап” и „Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с. Бойница”.

Водните ресурси в общината се формират от оттока на реките и подземните води.

1.4.4.2.2. Канализация

В населените места от Община Бойница няма съществуващи канализационни мрежи и Пречиствателни станции за отпадъчни води.

В селата се използват преди всичко септични ями и попивни кладенци. За отвеждането на канализационните води е необходимо да се изгради мрежа с приблизителна дължина 56 км.

1.4.4.3. Енергийни мрежи, ВЕИ и енергийна ефективност

1.4.4.3.1. Електроснабдяване

Източник на електроенергия за община Бойница е националната електроенергийна система. На територията на общината няма изградени енергийни източници - ТЕЦ или ВЕЦ.

Всички населени места в общината са електрофицирани. Общината е електро зависима от енергийната мрежа на страната. Във всички населени места е изградено улично осветление на 40-50%., но поради недостиг на финансов ресурс за поддръжка и експлоатация, през по-голяма част от годината то не функционира.

Електроенергийната система в общината е добре развита и оразмерена да поеме много по-голямо натоварване, което би улеснило бъдещи консуматори и би стимулирало икономическото развитие.

През 2012 г. е изпълнен проект „Ремонт и подържане на улично осветление в община Бойница”, с което значително е подобро състоянието с уличното осветление в населените места.

Като цяло електроразпределителната система е реконструирана и поддържана на добро равнище с повишени механични и електрически параметри, резултат на което са значително спадналият брой аварии и смущения.

1.4.4.3.2. ВЕИ и енергийна ефективност

Програмата на общината във връзка с изпълнението на Закона насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива препоръчва следните по-важни мерки:

- Обновяване на инфраструктурите и въвеждане на енергоспестяващи мерки в сградите - общинска собственост;
- Въвеждане на хибридно улично осветление и намаляване разходите за енергия в общинския бюджет;
- Инсталиране на РУ и соларни системи върху покривни и фасадни площи на производствени предприятия, общински и частни сгради.

Община Бойница разполага с подходящи условия и интерес за използването на водата, слънцето и вятъра за изграждане на инсталации и превръщането им в алтернативна енергия както за бита, така и за бизнеса.

На територията на общината е установено, че има подходящи места с необходимата степен на слънцегреене за изграждане на алтернативни енергийни източници-фотоволтаични паркове.

В селата Бойница и Рабово са изградени и работят две Фотоволтаични електроцентрали за производство на енергия от възобновяеми източници в случая слънчева светлина - „Фотоволтаична електрическа централа /ФВЕЦ/ Бойница” с мощност 3,6 мW с инвеститор „ПИ ЕН ПИ СОЛАР” ООД и „Фотоволтаична електрическа централа /ФВЕЦ/ ” в землището на с. Рабово с мощност 0,501 мW с инвеститор „ГРИЙН ЕНЕРДЖИ 2010”, изградена през 2012 г. Обектите са присъединени към електроразпределителната мрежа на ЧЕЗ Разпределение България АД.

1.4.4.3.3. Газификация

Община Бойница няма изградена газопреносна мрежа. Приоритет и възможност е общината да бъде включена към газопреносната мрежа на община Видин, ако и когато бъде изградена.

1.4.4.4. Телекомуникации

Телекомуникационната мрежа в община Бойница обхваща 8-те населени места в общината

В общината има добро покритие и на трите мобилни оператора, като най-добре се приема „МОБИЛТЕЛ” поради това, че в с. Бойница е изградено предавателно съоръжение на фирмата. В цялата община Бойница има достъп до интернет от различни доставчици.

Остава проблема с качеството и скоростта на връзка с глобалната мрежа в малките населени места. Това налага изграждане на широколентов и високоскоростен достъп до Интернет в цялата община

1.5. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

1.5.1. Бюджет

1.5.1.1. Приходи

Приходите на бюджета на община Бойница се осигуряват посредством субсидия от Републиканския бюджет, собствени данъчни и не данъчни приходи, трансфери от/за бюджетни/извънбюджетни сметки и финансиране на дефицита/излишъка.

Постъпленията от не данъчни приходи са главно от такса за битови отпадъци, такси за технически услуги, такси за административни услуги и др.

В бюджета на Общината има малки възможности за ежегодно заделяне на определен обем средства за разработване, управление и изпълнение на проекти и дейности, заложи в ПИРО.

За изпълнението на План за интегрирано развитие на общината за 2021-2028 г. следва да се търсят източници на средства и извън общинския бюджет - Оперативни програми, финансирани

от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други.

1.6. ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

1.6.1. Население на общината

Населението на Община Бойница към 06.10.2021 г. по данни на ЕСГРАОН е както следва:

Населено място	Постоянен адрес	Настоящ адрес
с. Бойница	356	408
с. Раброво+с. Каниц	237+2=239	271+1=272
с. Шишенци	58	68
с.Бориловец+с. Шипикова махала	106+2=108	137+3=140
с. Периловец	23	37
с. Градсковски колиби	17	19
ОБЩО	801	944

Посочените числа са твърде динамични, с постоянна тенденция към намаляване. Причините са демографския срив и липсата на заетост при малкото останало трудово активно население.

1.6.2. Възрастова структура на населението

Населението на Община Бойница по възраст и пол към 08.10.2021 г, по данни от преброяването през 2021 г, е 725 души, по населени места:

Населено място	Общо население	мъже	жени	до 17 г.	18-64 г	над 65 г.
Бойница	290	127	163	23	119	148
Раброво	263	116	263	10	96	158
Шишенци	39	20	19	0	8	31
Бориловец	107	86	47	2	51	54
Периловец	20	13	7	0	4	6
Гр. колиби	3	1	2	0	0	3
Каниц	1	1	0	0	0	1
Шипиква махала	2	1	1	0	0	2
Общо	725	326	399	35	278	412

1.7. СОЦИАЛНО – ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

1.7.1. Социалните дейности на територията на община Бойница са добре организирани като структури и са обхванати почти всички групи, които се нуждаят от социални услуги. Социалните помощи и услуги на територията на общината се предоставят съответно от Дирекция “Социално подпомагане”, Социалните заведения към общината и общинска администрация – Бойница.

На територията на община Бойница се извършват следните социални дейности:

Центрове за настаняване от семеен тип /ЦНСТ1 и ЦНСТ2/ с.Бориловец. Домът за възрастни хора с психични разстройства /ДВХПР/ е трансформиран в ЦНСТ 1 и ЦНСТ 2 с по 15 обслужвани лица и персонал от по 12.5 души.

Център за настаняване от семеен тип, с.Бойница. През 2011г. е извършено преустройство на втори жилищен етаж на жилищен блок №2 в с.Бойница в Център за настаняване от семеен тип с капацитет 15 места и численост на персонала 12 броя, където са изведени хора от дома в с.Бориловец. В сградата на центъра е поставен асансьор, с което е подобрен достъпа на хора с увреждания.

Защитено жилище /ЗЖ/ за лица с психични разстройства, с.Бойница. По проект „Община Бойница - преобразуване на инвестиции в мобилност и достъп до културни и социални услуги за месното население”, финансиран по мярка 321 на ПРСР е изградено защитено жилище за лица с психични разстройства, с капацитет 10 места и численост на персонала 4.5 броя, посредством преустройство на двуетажна сграда в с.Бойница в защитено жилище за лица с психични разстройства от социалния дом в с.Бориловец.

Домашен социален патронаж със седалище с.Бойница и изнесено работно място в с.Раброво. Дейността е насочена към подпомагане лицата от третата възраст и тези, нуждаещи се от специални грижи, които не са в състояние да организират и задоволяват своите жизнени потребности в обичайна домашна среда. Капацитетът на заведението в с.Бойница е 46 обслужвани лица и численост на персонала 6.5 бр., а в с.Раброво съответно 36 души и численост на персонала е 2 души. Домашен социален патронаж обслужва лица над 65 годишна възраст; възрастни хора и деца с различни по степен и вид увреждания.

Клубове на пенсионера. На територията на Община Бойница функционират 5 пенсионерски клуба, в които възрастните жители в пенсионна възраст прекарват голяма част от свободното си време. Тези клубове са форма на социална интеграция. В тях се организират социални контакти и възможности за активен живот на пенсионерите.

Основен източник на финансиране на социалните услуги остава републиканския бюджет – делегирани от държавата дейности: ЦНСТ № 1 - с.Бориловец, ЦНСТ № 2 - с.Бориловец, ЦНСТ – с.Бойница, ЗЖ - с.Бойница. От него се финансира главно текущата издръжка на социалните заведения. За общината остава поддържането и развитието на Домашния социален патронаж и другите местни услуги - на клубове на пенсионера, които са местна отговорност.

Важен фактор в развитието на социалните услуги е кадровата осигуреност на действащите заведения за социални услуги. Общината трябва да предвиди средства за преквалификация на работещите социални работници и придобиване на подходяща квалификация за тези, които се предвижда да постъпят в сектора на работа през следващите години. Във връзка с това е необходимо да се формират партньорства с обучаващи организации и институции за организиране на обучителни курсове, финансирани по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2021-2028 г.

Практическите модели на социални услуги в Община Бойница са съпътствани от редица проблеми:

- Затруднения по осигуряване на финансови ресурси за поддържане и обновяване на съществуващата социалната инфраструктура.
- Силно ограничена и до голяма степен недостъпна обществена среда за възрастни хора, хора с увреждания и др.
- Увеличава се броят и нуждите на възрастните хора – необходимост от разширяване на мрежата от специализирани заведения. Проблемът е отчасти решен, необходимо са усилия в посока адаптиране на съществуващ фонд и коопериране със съседни общини.
- Голяма част от социалните услуги имат пасивен характер, като не се прилага принципът „помощ за самопомощ”.
- В общината липсват условия за развитие на пазара на социални услуги.

2. Динамика на безработицата. Брой безработни лица и нива на безработица.

В периода 2014-2018 г. се отбелязва спад по отношение на броя на регистрираните безработни лица. Към 2015 г. техният брой е 69, а през 2018 г. лицата, които са се регистрирали в бюро по труда са 34. През 2018 г. равнището на безработица в общината е по-ниско от средното за областта, но продължава да бъде по-високо от това на национално равнище и са необходими още усилия в посока ограничаване на безработицата и повишаване икономическата активност на населението.

Делът на продължително безработните лица (регистрирани безработни повече от 1 година) към края на 2018 г. е 44.1%, при среден дял за страната от 27.8% и за областта от 45.2%. Безработните лица до 29 години са с относителен дял от 14.7% от регистрираните безработни лица на територията на общината, при средни стойности за страната от 13.8% и за областта от 14.0%.

Сравнението между равнищата на безработица на общинско ниво между август 2019 и август 2020 г. позволява, с известно приближение, да се оцени въздействието на COVID 19 кризата върху трудовите им пазари. Нарастването на безработицата за община Бойница е с 3.1 процентни пункта, което е около средното за страната.

За да се постигне по-стабилно снижаване на равнището на безработица в общината е необходимо да се предприемат действия за запазване и увеличаване на заетостта, повишаване пригодността за заетост и интегриране на неравнопоставените групи на пазара на труда. Най-голямо значение за увеличаване на заетостта и намаляване на безработицата е създаването на работни места в реалния сектор, което е в пряка зависимост от провежданата икономическа политика и състоянието на стопанската среда. С цел трайно решаване на проблема с неравновесието в пазара на труда, изразяващо се в ограничено търсене на работна сила при значителен процент на безработица, е необходимо усилията и средствата да се съсредоточат за генериране на заетост във всички възможни направления (държавен и частен сектор, големи инвеститори, малък и среден бизнес). В същото време, при ниското търсене на труд, шансовете за заетост на лицата в неравностойно положение на пазара на труда намаляват още повече.

Действията по отношение на намаляване на безработицата трябва да се реализират в две основни направления - превантивни (обучение на безработни и заети) и защитни - мерки, насърчаващи работодателите да наемат на работа лица в неравностойно положение. От голямо значение са превантивните действия, които целят хората, останали без работа, да не изпаднат в състояние на трайна безработица и оттам - до необходимостта от социално подпомагане. Важно условие за подобряване на качеството на упражнявания труд е повишаването на пригодността на работната сила за заетост чрез усъвършенстване на нейната квалификация и привеждането ѝ в съответствие с изменящите се изисквания на търсенето на труд.

Прилагането на превантивни и активни мерки на пазара на труда трябва да обхване всички социални групи с особена подкрепа за най-рисковите групи - дълготрайно безработните, младежите без трудов опит или без образование и професия, безработните с ниско или без образование и без квалификация, хората с увреждания. Борбата с безработицата изисква широкообхватни мерки за взаимна подкрепа на икономическата, социалната политика и политиката по заетостта.

2. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

Силни страни #	Слаби страни
<i>Природни ресурси</i>	<i>Природни ресурси</i>
Атрактивен и разнообразен природен пейзаж #	Липсва адекватна инфраструктура, атрактивни туристически маршрути и адекватни услуги за туристите, които да оценят тези природни дадености #
Голямо биологично разнообразие от растителни видове	Непознаване на биологичното разнообразие от местните хора и непознаване на възможностите

#	за тяхното използване за развитие на екологичния туризъм и грижата за тяхното опазване #
Чиста околна среда #	Липсват и надеждни изследвания, които да потвърдят екологичната обстановка #
Наличие на богато разнообразие от птици и други животински видове #	Не се познават и не се популяризират достатъчно редките видове птици. Не се използва интереса към тях от потенциалните туристи.
Интересен ландшафт #	Не е проучен и популяризиран
Стопанската дейност и въздействието ѝ върху околната среда #	Стопанската дейност и въздействието ѝ върху околната среда #
Развитие на традиционно селско стопанство без използването на химически замърсители #	Пустеещи земи, неефективно използване на съществуващия местен потенциал
Слаба стопанска дейност #	Опасност от замърсяване поради неизползване на съвременни технологии в областта на селскостопанското производство и преработващата промишленост #
Леглови капацитет и услуги, предлагани от частни фирми #	Липса на достатъчно условия за комфорт и пълноценен отдих #
Изградена пътна мрежа #	#
Сравнително благоустроени населени места и наличие на сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места #	Липсват паркове и градинки, както и средства за тяхното изграждане и поддържане. Не се използва рециклирането и разделното събиране. #
Изградени спортни съоръжения	Липсват необходимите спортни съоръжения и съвременно оборудване за спорт и отдих. Лоша поддръжка на съществуващите спортни обекти
Изградена инфраструктура #	Липсва съвременна комуникационна система
Човешки ресурси #	Човешки ресурси #
Нисък процент на раждаемост и отрицателен естествен прираст #	Лоши демографски показатели, миграция и възпроизводство с отрицателен естествен прираст, интерес от страна на чужди граждани към общината
#	Влошена възрастова структура. Продължителна <i>депопулация</i> на периферните населени места . #
Наличие на трудови ресурси #	Липса на достатъчно квалифицирани кадри #
Посещаемост на училищата от младежите в общината #	Нисък образователен ценз Намаляване броя на заетите лица през последните години и липса на желание за преквалификация
Откриване на нови работни места #	Висок процент на безработица #
Управление на отпадъците	Управление на отпадъците
Добре организирано сметосъбиране, редовно сметоизвозване #	Липса на разделно сметосъбиране, рециклиране на отпадъци #
Организирано сметосъбиране във всички	Не се използват новите технологии на

населени места на общината #	биологична основа #
Водоснабдяване и канализация #	Водоснабдяване и канализация #
Реконструирана в голяма част външна водопроводна мрежа и приключен I и II етап на вътрешен водопровод.	Липса на пречиствателни станции за отпадни води. #
Частично изградена канализационна мрежа в с. Бойница #	Липса на канализационна мрежа почти във всички нелени места. и без пречиствателни станции. #
Чиста природа #	Чиста природа #
Липса на промишлени замърсители и активна стопанска дейност #	Липса на надеждна информация и регулярни замервания #
Обезлюден район, богато природно наследство #	Използване на остарели технологии и техника. Не се познава и не се опазва в достатъчна степен природното наследство
Биоразнообразие #	Биоразнообразие #
Разнообразна растителност, сухолюбиви гори, съставени основно от дъб и цер. #	Не се познава добре биологичното разнообразие от местните хора
Наличие на редица редки видове птици #	Не се познава, не се подхранва и не се популяризира достатъчно уникалното в световен мащаб птиче разнообразие.
Гори и горско стопанство #	Гори и горско стопанство #
Преобладават широколистни и смесени гори Общинските гори са с общ размер от 30 х. дка, от тях 5 х. дка – общински горски фонд и 25 дка – частен горски фонд.	Слаба достъпност горите, поради липса на горски пътища. #
Наличие на голямо количество манатарки, печурки, пачи крак, жълт кантарион, риган, мащерка, шипки, тетра/смардлика/, лайка, глог, къпини, орехи, лешници, бадеми и др.	Липса на пряк контакт с изкупвателните пунктове, регламентиране на условията и опазване на горското богатство. #
Установена и възстановена собственост върху горите #	Слаба залесителна дейност #

Възможности:

- Наличие на ресурси в структурните фондове за подобряване на околната среда и опазване на биоразнообразието;
- Използването на нови екологично чисти производства и високи технологии незамърсяващи околната среда;
- Осъществяване наблюдение и контрол на факторите, определящи чистотата на околната среда използвайки капацитета на изградената местна общност;
- Осъвременената обществена инфраструктура, съобразена с националните приоритети и екологичните дадености на района;
- Развитие на селскостопанско производство и услуги, щадящи природната среда;
- Реализиране на конкретни мерки за опазване на околната среда, орнитологичното богатство и биоразнообразието, чрез финансиране на програми и проекти /НАТУРА 2000, Екологичен фонд, Фонд защитени територии и др./;
- Активното развитие на екологичния туризъм в района на община Бойница;

- Разработването и реализацията на съвместни трансгранични екологични проекти, свързани с подобряването на екологичната обстановка в региона;
- Нови възможности и форми за професионално обучение, информация и екологична култура;
- Реализация на екологични инициативи в региона от правителствени и неправителствени организации;
- Създаване на регионални, национални и трансгранични екологични мрежи;
- Предприемане на мерки за интегриране на екологията със стопанската дейност, с цел опазване на природата, горския фонд и биологичното разнообразие;
- Разделно събиране на отпадъците и тяхното рециклиране;
- Въвеждане на биопроизводства и използване на биотехнологии при производството и преработката на храните и сескостопанските продукти;
- Възобновяване и залесяване на горите с традиционните за района дървесни видове с цел съхраняване на съществуващото биологично богатство и разнообразие;
- Възраждане, концентрация и специализация на селското стопанство и производството на биопродукти.

Заплахи:

- Прекалено активната експлоатация на наличните природни ресурси, може да доведе до локални или разширени замърсявания и/или до тяхното изчерпване;
- Местното население поради неразбиране на ползата от предприетите мерки за опазване на природната среда, може да не подкрепи планираните дейности;
- Бюрократични препятствия и тромави държавни структури могат да възпрепятстват реализацията на важни за местното развитие дейности и услуги;
- Липсата на достатъчно финансови ресурси може да забави процесите по опазване на околната среда и да доведе до необратими последици;
- Липсва координация между държавните структури при издаването на многобройните разрешителни, лицензионни и съгласувателни документи, а това стопава важни инициативи и решения;
- Трудности и ниска ефективност в борбата с иманярите, незаконния лов и безразборното използване на препрати в селското стопанство;
- Бавно се променят традиционни дейности и производства. Хората се страхуват да инвестират в нещо, което все още не познават добре;
- Труден достъп на местните хора и организации до структурните фондове, поради липса на информация, ниска активност и финансови проблеми;
- Липсата на знания и умения, води до предлагането на слаби и неконкурентноспособни проекти;
- Състоянието на националната информационна система е незадоволително. Липсват данни за състоянието на водата, въздуха и почвите;
- Липсва информация за биологичното и орнитологичното богатство и възможностите на местното население да се възползва пряко от природните ресурси, без да са заплаха за тяхното опазване;
- Очакваната модернизация в областта на селското стопанство може да доведе до промяна на ландшафта, загуба на част от дивата природа и замърсяване на земеделските земи;
- Замърсяването на почвата, водата и въздуха чрез неприродосъобразна експлоатация на наличните ресурси;
- Безразборна експлоатация и ограбване на природните ресурси (бране на горски растения, безразборно ловуване, унищожаване на ценни животински видове и др.);
- Наличие на замърсени отпадъчни води;
- Използване на неблагоприятни методи за управление на територията;
- Нерегламентираното събиране и съхранение на отпадъците от бита, строителството и промишлеността;
- Нарастващо ограбване на ландшафта и културните ценности, без да е съобразено с регламентите за екологично развитие на туризма и отдиха в региона
- Липсата на разнообразие и развитие на стопанската дейност води до ниски доходи, нисък стандарт на живот и опасност от нерегламентирано използване на природните ресурси;
- Незнанието, липсата на финансов ресурс и/или отсъствие на добронамереност може да доведе до нанасяне на вреди върху ландшафта, дивата природа, почвата и водните системи;

- Намаляването на възможностите местното население да преследва собствените си идеали, да влияе на политиките, които пряко го засягат, може да доведе до отрицателни последици за природната среда.

3. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОЙНИЦА

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на община Бойница за периода 2021-2028 г. е следната:

УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ В ОБЩИНА БОЙНИЦА, ЧРЕЗ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в перспектива от 7 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

4. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Генерална стратегическа цел

„Подобряване качеството на живот на населението в община Бойница, чрез осигуряване на зелена и благоприятна околна среда, обновяване на инфраструктурите и благоустрояване на населените места“.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Бойница в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

Подобряване на водоснабдяването и качеството на питейната вода в община Бойница.

Доизграждане на канализационната мрежа и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване и отвеждане на отпадъчните води от населените места.

Подобряване на мониторинга и контрола върху състоянието и качеството на повърхностните и подземни води.

Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия

Корекция на речни корита, пречистване и укрепване на канали, дерета и др.

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и

Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците

Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

Опазване и възстановяване на природните екосистеми, генетичното биоразнообразие и обезпечаване на биологичната сигурност, съгласно българското и международно екологично законодателство. Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие и обезпечаване постигането на устойчиво използване на биологичните ресурси в община Бойница.

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Бойница. Устройване и социализиране на защитените зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината.

Специфична цел № 4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мярка 4.1: Развитие и оптимизиране на системите за мониторинг и подобряване качеството на атмосферния въздух

Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Специфична цел № 5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.

Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел № 6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Бойница

Мярка 6.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Бойница представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и база за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Бойница.

5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БОЙНИЦА 2021 Г-2027 Г.

Специфична цел № 1: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лв)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране

1	2	3	4	5	6
Мярка 1.1: Обеспечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. Комплексни проучвания и анализ на известни и възможни водоизточници на питейна вода за селата в общината	50	Община	2021 – 2025	МОСВ, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.2. Строителни дейности - нови водоизточници на питейна вода за селата в общината	195	Община В и К АД – Видин	2021 – 2025	МОСВ, ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.3. Инвестиционно проектиране на водохващания и водохранилища за селата и последващо СМР	1000	Община	2021 – 2027	МОСВ, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.4. Реконструкция на ВиК мрежата в селата, незасегнати от модернизация на ВиК инфраструктурата до 2020 г.	100	Община	2021 – 2027	МОСВ, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ и др.
	1.1.5. Въвеждане на алтернативни технологии за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места.	100	Община	2021 – 2027	МОСВ, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.1.6. Осъществяване на постоянен и периодичен мониторинг относно качествата на подаваната питейна вода на територията на Община Бойница.	-	„В и К” АД – Видин РЗИ - Видин	2017 – 2020	„В и К” АД – Видин РЗИ - Видин
Мярка 1.2: Превенция и управление на риска от наводнения и други природни бедствия	1.2.1. Почистване, брегоукрепване и корекция на речни корита в община Бойница	300	Община	2021 - 2027	ОПОС, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.2. Разработване на План за действие при природни бедствия и аварии	5	Община	2021 - 2027	Общински бюджет и др.
	1.2.3. Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища	100	Община	2021 - 2027	ОПОС, ПУДООС, ДБ, Общински бюджет и др.
	1.2.4. Доставка и въвеждане в експлоатация на съоръжения, оборудване и превозни средства за предотвратяване и борба	500	Община	2021 - 2027	ОПОС, СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет

	с горски пожари и пожари в населените места				
	1.2.6. Изграждане на система за предупреждение, наблюдение, прогнозиране и сигнализиране във връзка с климатичните изменения	200	Община	2021 - 2027	ОПОС, МОСВ, ДБ, Общински бюджет
	1.2.7. Залесяване/създаване на нови горски насаждения, включително за ограничаване на ерозията	500	Община, ДГС, частни собственици на гори	2021 - 2027	СПРЗСР, ДБ, Общински бюджет, Частни инвестиции

Специфична цел № 2: Устойчиво управление на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.л)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	2.1.1. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	10	Община и медии	постоянен до 2027 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.2. Разяснителна кампания сред населението, живеещо в селата за ползите от фамилното компостиране	10	Община и медии	постоянен до 2027 г.	Общински бюджет и др.
	2.1.3. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	10	Община	2024	Общински бюджет, ДБ и др.
Мярка 2.2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.	2.2.6. Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	20	Община	2021-2028	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО
	2.2.10. Изграждане на система за разделно събиране на употребяван текстил(дрехи) и обувки с цел намаляване на обема на текстила, попадащ в общия обем на отпадъците, чрез поставяне на контейнери за	0	Общинска администрация, Частни инвеститори	2021-2028	Частни инвеститори

	събиране на употребяване дрехи.				
	2.2.11. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	5	Община	2021-2028	Общински бюджет и други
Мярка 2.3: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на отпадъците	2.3.1. Участие в регионалната система за управление на отпадъците - регион Видин	-	РСУО	2021-2028	РСУО „Видин”, МОСВ
	2.3.4. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	20	Община	2021-2028	Общински бюджет
Мярка 2.4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общината за управление на отпадъците	2.4.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	2021-2028	-
	2.4.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	2	Община, МОСВ, НСОРБ	2021-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет и др.
	2.4.3. Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	5	Община	2021-2028	Общински бюджет и др. източници
	2.4.4. Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците	-	Община	Постоянен веднъж годишно до 31 март	-

Мярка 2.5: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	2.5.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	Община	2021-2028	-
	2.5.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	3	Община, училища и детски градини	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.5.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	50	Община, кметства, училища и детски градини	2021-2028	ПУДООС

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лв.)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6

Мярка.3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Бойница	3.1.1. Изготвяне и/или актуализация на планове за управление на Защитените зони и биоразнообразието в общината	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет и други
	3.1.2. Подобряване икономическата стойност на горите, увеличаване на зелените системи и залесителни мероприятия	300	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.3. Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	50	Община	2021 – 2028	МОСВ, ПУДООС и др.
Мярка 3.2: Устойчиво	3.2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Natura 2000	1000	Община РИОСВ, ДГС	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други
управление на защитените зони по Natura 2000 в община Бойница	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	100	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	50	Община , ДГС	2021 – 2028	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми

Специфична цел № 4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лв.)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното	4.1.1. Реализиране на проекти за енергийна ефективност в общински сгради	100	Община	2021 – 2028	Републикански бюджет, Общински бюджет, Европейски фондове

въздействие от употреба на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства	4.1.4. Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на енергоспестяващи мерки и за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	4.1.5. Подпомагане и съдействие за внедряване на алтернативни горива и алтернативни енергоизточници, в съответствие с дългосрочните цели на Зелена сделка на ЕС.	-	Община Бойница	2021 - 2028	Частни инвестиции, Публични частни партньорста.

Специфична цел № 5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лв.)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване	5.1.1. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих в малки населени места	30	Община	2021 – 2028	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други
	5.1.2. Организиране на ежегодни кампании за почистване на обществени зелени площи във всички населени на общината	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет
	5.1.3. Контрол за спазване на нормативните изисквания в областта на опазване на околната среда, включително изсичане на дървета и изгаряне на битови отпадъци	-	Община	2021 – 2028	-
	5.1.2. Намаляване на емисиите на прах от общински улици и пътища, чрез редовно почистване и	7	Община	2021 – 2028	Общински бюджет

	поддържане				
--	------------	--	--	--	--

Специфична цел № 6: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лв.)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2		3	4	5
Мярка 6.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Общинска администрация - Бойница	6.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	10	Община	2021 – 2028 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
	6.1.2. Създаване на регистър на зелени площи	-	Община	2021 – 2028 г.	Общински бюджет
Мярка 6.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда	6.2.1. Консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на опазването на околната среда	-	Община	2021-2028 г.	-
	6.2.2. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда	5	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2027г.	ПУДООС, Общински бюджет
	6.2.3. Провеждане на анкетни проучвания за мнението на населението за опазването на околната среда	-	Община	2021 – 2028 г.	-

6. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Спазването на екологичното законодателство и прилагането на политиката на Община Бойница, дефинирана в настоящата Програма за опазване на околната среда /ПООС/ за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Реализацията на Програмата може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна система, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности в ПООС.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случай, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

7.МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ.

Координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на ПООС 2021-2027 г. е РИОСВ - Монтана. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Монтана /ИАОС/.

Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща

се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Бойница има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Бойница е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

8. НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ И ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ.

- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати
- Закон за устройство на територията
- Закон за местните данъци и такси
- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.

- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- План за интегрирано развитие развитие на община Бойница(2021 - 2028 г.);
- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на северозападен район 2021-2027 г.
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.

**РАЗДЕЛ „ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ“ към
Програма за опазване на околната среда на
община Бойница 2021-2028 г.**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият раздел „Лечебни растения” (ЛР) към общинската Програма за опазване на околната среда на община Бойница за периода 8 г. е разработен на основание чл.50, т.3 и чл.55 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), обн. ДВ бр.29 от 7 Април 2000 г., с посл. изм. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017 г. и във връзка с разпоредбите на Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.

С раздела „Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

В последните години значително нараства интереса към лечебните растения. Те са били и си остават ефективно средство при лечението на редица заболявания. Растенията са достъпна и евтина суровина за приготвянето на лечебни препарати, чайове, напитки и др. Съществуващата в страната икономическа криза принуждава значителен брой хора да събират билки и плодове с търговска цел.

Съгласно ЗЛР, лечебните растения на територията на Република България се използват съгласно принципите за устойчиво ползване и един от подходите, които позволява прилагането на този принцип е планиране и контролиране на ползването на полезна биомаса от диворастящите популации на лечебните растения.

Основните принципи при планиране на ползването на лечебни растения са: минимално ползване на проблемни видове; използване на щадящи способности и техники за събиране; сигурно и ефективно първично преработване за реализация и ползване на базата на разработен планов документ. В тази връзка раздел „Лечебни растения” в ОПООС на община Бойница повишава своето значение като документ, осигуряващ устойчиво ползване на тези ценни природни ресурси.

Цел:

Целта на настоящия раздел „Лечебни растения“ е запазване на ресурсите от съществуващите видове лечебни растения на територията на община Бойница. Той урежда управлението на дейностите по опазването и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки.

Задачи:

- Опазване на лечебните растения в естествените им находища;
- Поддържане и съхранение на екосистемите съдържащи лечебни растения;
- Опазване на естествените местообитания на лечебните растения.

Нормативи:

1. Закон за лечебните растения
2. Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от МОСВ.
3. Наредба № 5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г., издадена от Министерство на здравеопазването и Министерство на околната среда и водите.

Според ЗЛР разделът „Лечебни растения” към ОПООС е планов документ за опазване и устойчиво ползване на ресурсите от лечебни растения в общината.

Съгласно чл. 46 от ЗЛР Кметът ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като:

1. Организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда;
2. Издава разрешителни за ползване на лечебните растения от земи, води и водни обекти - общинска собственост;
3. Издава удостоверения за билките от култивираните лечебни растения;
4. Предоставя на Министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

Настоящият раздел „Лечебни растения“ включва информация за видовете лечебни растения, местообитанието им, разпространението им, режимът на тяхното ползване, прогнозните количества суровина, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

II. ОПИСАНИЕ НА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ НАХОДИЩА НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, УСЛОВИЯ В МЕСТООБИТАНИЯТА, КОЛИЧЕСТВО И СЪСТОЯНИЕ НА РЕСУРСИТЕ

Община Бойница попада в териториалния обхват на „Северозападно държавно предприятие“ Д П – гр. Враца, Регионална дирекция по горите (РДГ) – Берковица. Горите в областта са в териториалния обхват на Регионална дирекция по горите (РДГ) – Берковица, а горския фонд на община Бойница се стопанисва от Държавно горско стопанство (ДГС) – Видин, Община Видин и частни собственици.

Територията на община Бойница не е особено богата на горски ресурси и естествени находища на лечебни растения, диворастящи плодове и билки. Съгласно данни от ПИРО Бойница, около една пета от общината е усвоена от гори и горски масиви (16,87 % при средно за страната 33,5 %). Горските територии обхващат 27 982 дка, а земеделските земи заемат общо 129 230 дка (94,8% от площта на общината при средно за страната 57,4%).

На етапа на изготвяне на настоящия раздел „Лечебни растения“ не разполагаме с точни данни за количествата събрани билки на територията на общината през последните години. Липсват данни и за реалните количества събирани от населението лечебни растения за лична употреба.

На територията на община Бойница към 30.11.2021 г. няма регистрирани билгозаготвителни пунктове.

За периода 2017 - 2021г, Община Бойница не е издала разрешителни за бране на билки на физически и юридически лица.

Като цяло съвместното действие на биотичните и абиотични фактори определя условията в местообитанието на лечебните растения на територията като благоприятни за съществуването, размножаването, развитието и запазването им. На тази база е изготвен и приложен списък на по-важните видове лечебни растения в община Бойница със стопанско и икономическо значение.

Находищата на лечебни растения на територията на общината са на групи, разпръснати, на петна или се срещат по единично и се използват за стопански и лични нужди.

СПИСЪК

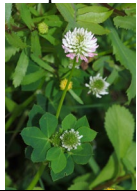
на лечебните растения, определени като такива с приложение към Закона за лечебните растения, срещащи се в земеделски земи, гори и в границите на населените места, собственост на Община Бойница

№ по ред	Вид	Местонахождение	Срещаемост	Описание и ресурсно значение
1	Анасон каменоломков <i>Pimpinella saxifrage</i> 	В регулацията на всички селища	На групи	Многогодишно тревисто растение. Използва се като градинско декоративно цвете. Среща се и с имената: Бедреница, Див анасон, Горски анасон. Отнася се към семейство Сенникоцветни (Umbelliferae). Без ресурсно значение.
2	Благун <i>Qercus frainetto</i> 	Общински гори	По единично	Широколистно листопадно дърво, високо до 30 m. Листата са прости, приседнали или на къси дръжчици. Жълдите са приседнали или на къса дръжка. Без ресурсно значение
3	Бял бор <i>Pinus sylvestris</i> 	Смесени или самостоятелни гори – всички населени места	На групи	Сем. Борови – Pinaceae - Многогодишно вечнозелено, смолисто, дърво, достигащо на височина до 40 м. Медоносно растение. Потенциално използваем.
4	Боровинка черна <i>Vaccinium myrtillus</i> 	Общински гори	На петна	Принадлежи към семейство Ericaceae (Пиренови). Употребата на растението е като лечебна билка и хранителен продукт. Използваема
5	Ботурче есенно <i>Cyclamen hederifolium</i> 	Всички населени места – в пасищата		Вид цъфтящо растение от рода на цикламите, семейство Игликови. Това е най-широко разпространения вид циклама. Без ресурсно значение
6	Брекиня <i>Sorbus torinalis</i> 	В населените места	По единично	Дърво високо до 20 метра с тъмносива напукана кора. Плодчетата са топчести или овални, с жълточервен цвят и киселосладък вкус. Без ресурсно значение
7	Бреза обикновена	В общински гори –	По единично	Широколистно дърво с

	<i>Betula pendula</i> 	всички населени места		характерен за кората бял цвят, който се дължи на веществото бетулин - единственото бяло багрило в природата. Без ресурсно значение
8	Брей обикновен <i>Tamus communis</i> 	На територията на цялата община		Тревисто многогодишно растение от Сем. Диоскорееви (Dioscoreaceae). Плодът прилича на червена ягода, силно отровен. Без ресурсно значение
9	Бръшлян <i>Hedera helix</i> 	В населените места и общински гори	На групи	(Сем. Бръшлянови - Araliaceae) - вечнозелено увивно или пълзящо растение. Отровно! Фитотерапия Използваем
10	Бряст планински <i>Ulmus glabra</i> 	Общински гори	По единично	Листопадно дърво от семейство Брястови. Достига до 40 м. височина. Без ресурсно значение
11	Бряст полски <i>Ulmus minor</i> 	Общински гори – всички населени места	По единично	Широколистно дърво с мощен ствол, който достига до 6 метра в диаметър. Достига до 40 метра височина и до 400 годишна възраст. Без ресурсно значение
12	Бук обикновен <i>Fagus sylvatica</i> 	Повсеместно – основен състав на всички общински гори	Масиви	Букът е листопадно дърво високо до 30 m. Има важно стопанско значение и средообразуваща роля. Промислено – максимално използваем
13	Бутрак <i>Bidens tripartita</i> 	Единични бройки до реките и потоците на територията на цялата община	По единично	Тревисто растение от семейството на слънчогледа. Достига до 80 см височина. Цъфти от юни до септември Без ресурсно значение

				
14	Бъз нисък <i>Sambucus ebulus</i> 	Повсеместно – в населените места и пасищата в големи количества	На групи	(Сем. Бъзови - Caprifoliaceae) многогодишно тревисто растение. Отровно! Фитотерапия Максимално използваем
15	Бъз черен <i>Sambucus nigra</i> 	В населените места и общинските гори	На петна	Семейство Мешковицови Дървовиден вид бъз с черни плодове. Употребява се за регулиране обмяната на веществата. Без ресурсно значение
16	Волски език <i>Phyllitis scolopendrium</i> 	Среща се близо до водни басейни върху скали	По единично	(Семейство Изтравничеви - Aspleniaceae) Тревисто многогодишно растение отдел Папратовидни. Ограничено използваем
17	Вратига <i>Tanacetum vulgare</i> 	Единични екземпляри на общински земи извън населените места	По единично	Тревисто многогодишно растение с изправени стъбла, високи 40-160 см. Семейство Сложноцветни (Compositae, Asteraceae). Ограничени количества за лични нужди.
18	Вълча ябълка обикновена <i>Aristolochia clematitis</i> 	Рядко срещано по пасища	По единично	Тревисто многогодишно растение. Семейство Копитникови Aristolochiaceae Противомикробно действие. Отровно. Без ресурсно значение
19	Върба бяла <i>Salix alba</i>	Единични бройки в близост до реките	По единично	(Сем. Върбови - Salicaceae) - дърво, с широка корона и надлъжно напукана кора. Расте по влажни места. Използваем.

				
20	Ракита <i>Salix purpurea</i> 	Среща се в и около коритата на реките	По единично	Сем. Върбови — Salicaceae Листопаден храст висок до 5-6. Противоревматично средство. Ограничено използваем
21	Габър обикновен <i>Carpinus betulus</i> 	В общински гори като компактни находища	На групи	Сем. Брезови (Betulaceae) Широколистно листопадно дърво. Дървесината на обикновения габър е твърда и жилава. Използва промишлено в мебелното производство.
22	Глог червен <i>Crataegus monogyna</i> 	Среща се край пътищата в големи количества	На групи	Семейство Розоцветни (Rosaceae). Представлява храст или разклонено дърво. Медоносно растение. Максимално използваем.
23	Глог черен <i>Crataegus pentagyna</i> 	Среща се рядко в общинските гори	По единично	Семейство Розоцветни (Rosaceae). храст или ниско дърво. Без ресурсно значение
24	Глухарче обикновено <i>Taraxacum officinale</i> 	Среща се в населените места и извън тях в големи количества	На петна	Семейство Сложноцветни (Asteraceae). Съдържа естествен растителен латекс. Максимално използваем
25	Глушина грахова <i>Vicia pisiformis</i> 	Среща се по пасищата във всички населени места	На петна	Сем. Бобови Многогодишно тревисто растение. Рядък вид в Червената книга на България. Без ресурсно значение
26	Глушина едрочветна <i>Vicia grandiflora</i>	Среща се по пасищата в ограничени количества	На петна	Сем. Бобови Едно — до двугодишно тревисто растение.

				Без ресурсно значение
27	Глушина птича <i>Vicia cracca</i> 	Среща се на туфи по пасищата	На туфи	Многогодишнотревисто, гладко или леко мъхесто растение, с височина 30-150 см. Без ресурсно значение
28	Горицвет летен <i>Adonis aestivalis</i> 	Като единични бройки в близост до пътищата	Единични бройки	Семейство Ranunculaceae — Лютикови Едногодишно растение. Без ресурсно значение
29	Горицвет пролетен <i>Adonis vernalis</i> 	Край горите като единични бройки	Единични бройки	Семейство Ranunculaceae — Лютикови Използва се при сърдечни заболявания. Отровно! Без ресурсно значение
30	Гръмотрън бодлив <i>Ononis spinosa</i> 	Среща се в населените места в общината, край пътищата в локални находища	На групи	Род дребни медоносни храсти, полухрасти и тревисти растения от семейство бобови. Ограничено използваем
31	Дебелец червеникав <i>Sempervivum marmoratum</i> 	Среща се рядко по скалите и около пътищата в общината	По единично	Многогодишни тревисти растения от семейство Дебелецови. Използва се в народната медицина. Без ресурсно значение
32	Детелина алпийска <i>Trifolium alpestre</i> 	Среща се на малки групи по общинските пасища	На малки групи, по единично	Семейство Бобови Многогодишни или двугодишни тревисти, голи или влакнести растения. Използваема
33	Детелина ливадна <i>Trifolium pratense</i>	Среща се в населените места	На петна	Семейство Бобови Ограничено използваема

				
34	Детелина плевелна <i>Trifolium arvense</i> 	В умерени количества около пътищата и в населените места		Семейство Бобови Ограничено използваема
35	Детелина пълзяща <i>Trifolium repens</i> 	Среща се рядко около „черните” пътища в общината		Семейство Бобови Без ресурсно значение
36	Див старопланински копър <i>Meum athamanticum</i> 	Рядко срещан в покрайнините на горите		Силно ароматно, многогодишно лечелно растение Без ресурсно значение
37	Див магданоз <i>Aethusa cynapium</i> 	Рядко срещан във влажните зони около горите		Едногодишна билка, наричана още Лъскавче. Без ресурсно значение
38	Дрян обикновен <i>Cornus mas</i> 	Среща се в големи количества във всички земи на общината		Ниско дърво или храст, което се класифицира към семейство Дрянови (Cornaceae). Максимално използваем
39	Дъб летен <i>Quercus robur</i> 	Срещат се отделни представители във всички общински гори		Голямо, широколистно дърво, което принадлежи към семейство Букови (Fagaceae). Без ресурсно значение
40	Ела бяла <i>Abies alba</i> 	Среща се в горите на територията на община Бойница		Вечнозелено, иглолистно дърво. Принадлежи към семейство Борови (Pinaceae). Максимално използваема
41	Еньовче същинско	Срещат се отделни	На петна	(Сем. Брошови - Rubiaceae) -

	<i>Galium verum</i> 	растения в цялата община		многогодишно тревисто растение. Среща се по умерено сухи или умерено влажни поляни, ливади и пасища. Разпространено е в равнините, предпланините и планините докъм 1700 м надм. в. Надземните части се използват в народната медицина. Използваем за лични нужди и стопански цели.
42	Женска папрат обикновена <i>Athirium filix-femina</i> 	Среща се рядко около изворите и реките		Многогодишно тревисто растение от семейство Aspleniaceae (Изтравничеви). Без ресурсно значение
43	Живовлек голям <i>Plantago major</i> 	Среща се в големи количества в населените места и извън тях	На групи	Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Максимално използваем
44	Живовлек гребенест <i>Plantago subulata</i> 	Среща се в умерени количества в цялата община		Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Ограничено използваем
45	Живовлек ланцетовиден <i>Plantago lanceolata</i> 	Среща се в умерени количества в цялата община		Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Ограничено използваем
46	Живовлек перестолистен <i>Plantago coronopus</i> 	Среща се в умерени количества в цялата община		Ограничено използваем
47	Живовлек среден <i>Plantago media</i>	Среща се в умерени количества в цялата община		Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Ограничено използваем
48	Жълт кантарион лечебен <i>Hypericum androsaemum</i>	Среща се често на територията на цялата община	На групи	(Сем. Звънкови - Hypericaceae) - многогодишно тревисто растение с хоризонтално, пълзящо коренище. Използва се във

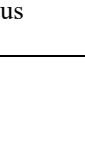
				фармацевтичната промишленост, фитотерапевтичната практика. Използваем за лични и стопански цели.
49	Жълт кантарион багрилен <i>Hypericum perforatum</i> 	Среща се в големи количества на територията на цялата община	На групи	Лечебна звъника. Максимално използваем
50	Зайча сянка лечебна <i>Asparagus officinalis</i> 	Среща се рядко		Без ресурсно значение
51	Бодлив залист <i>Ruscus aculeatus</i> 	На територията на цялата община	На групи	(Сем. Лилиеви - Liliaceae) - вечнозелено храстовидно растение. Националните запаси са силно ограничени. Събират се коренища с корени. Използват се във фитотерапевтичната практика. Без ресурсно значение
52	Звездан обикновен <i>Lotus corniculatus</i> 	Единични бройки се срещат		Многогодишно тревисто растение от семейство бобови. Без ресурсно значение
53	Звъника петниста <i>Hypericum maculatum</i> 	Рядко срещана билка		Петнист кантарион Без ресурсно значение
54	Здравец горски <i>Geranium sylvaticum</i> 	Среща се в умерени количества в горите на общината		(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение Използваем
55	Здравец зловонен <i>Geranium robertianum</i>	Среща се в умерени количества в горите на общината		(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение Използваем

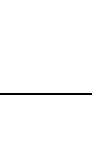
				
56	Здравец обикновен <i>Geranium macrorrhizum</i> 	Среща се в умерени количества в горите на общината по влажни сенчести, скалисти и каменисти места	На петна	(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение със силно развито хоризонтално коренище. Среща се в предпланините и планините от 300 до 2000 м надм. в. Надземната му част се използва в парфюмерията, козметиката, фармацевтичната и фитотерапевтичната практика. Използваем.
57	Зимзелен малък <i>Vinca minor</i> 	Среща се в населените места в малки находища		Малка винка – вечнозелено, многогодишно почвопокривно тревисто растение - семейство Тойнови. Без ресурсно значение
58	Зимзелен тревист <i>Vinca herbacea</i> 	Среща се рядко		Вечнозелено, многогодишно тревисто растение. Без ресурсно значение
59	Златиста папрат <i>Ceterach officinarum</i> 	Среща се рядко		Семейство Изтравничеви Без ресурсно значение
60	Златица обикновена <i>Solidago virga-aurea</i> 	Среща се рядко по общинските пасища		(Златна пръчица, Горски енчещ) Без ресурсно значение
61	Златовръх <i>Rhodiola rosea</i> – защитен вид по ЗБР 	Единични растения в горите		Сем. Crassulaceae – Дебелецови. Многогодишно тревисто растение с дебело, месесто коренище, което има аромат на рози. Включен в Червената книга на България. Без ресурсно значение
62	Змийско мляко <i>Chelidonium majus</i> 	Каменисти, сенчести и открити влажни места по територията на цялата община	На групи, като бурен или плевел	(Сем. Макови - Papaveraceae) - многогодишно тревисто растение с гъст оранжев млечен сок. Използва се във фитотерапията и народната медицина. Отровно! Приложението му във фитотерапията изисква лекарски контрол! Използваем.

				Без ресурсно значение
63	Змиярник петнист <i>Arum maculatum</i> 	Едичнични растения във влажните зони на горите		Горски цъфтящ растителен вид от семейство Змиярникови Без ресурсно значение
64	Зърнастец елшовиден <i>Frangula alnus</i> 	Рядко се срещат единични представители		Сем. Rhamnaceae - Зърникови Без ресурсно значение
65	Ива <i>Salix caprea</i> 	Среща се в умерени количества около реките	По единично	Растителен вид от семейство Върбови. Представлява ниско дърво (до 10 метра височина) или храст. Ограничено използваема.
66	Иглика безстъблена <i>Primula acaulis</i>	Рядко се среща по ливадите извън населените места		(Сем. Игликови - Primulaceae) - Многогодишно растение с късо коренище. Без ресурсно значение
67	Иглика лечебна <i>Primula veris</i> 	Среща се в големи количества в населените места и извън тях	На групи	(Сем. Игликови - Primulaceae) - многогодишно тревисто растение с късо коренище и множество дълги цилиндрични корени с диаметър 1-2 мм. Използват се във фитотерапевтичната практика и за приготвяне на фитопрепарати. Максимално използваема
68	Изтравниче стенно <i>Asplenium ruta – miraria</i> 	Среща се в умерени количества в близост до реките		Лечебно многогодишно тревисто растение с късо коренище. Ограничено използваем
69	Изтравниче черно <i>Asplenium adnigrum</i> 	Среща се рядко като единични растения		Без ресурсно значение
70	Изтравниче обикновено	Среща се рядко като	По единично	(Страшниче). Нежна и

	<i>Asplenium trichomanes</i> 	единични растения		красива папрат, чиито любими местообитания са скалните пукнатини и неравностите по отвесните скални стени в дълбоките и влажни долове и в долините на реките или край пътищата. Без ресурсно значение.
71	Казашки бодил бодлив <i>Xanthium spinosum</i> 	Среща се в умерени количества в населените места и извън тях	По единично	Едногодишно тревисто растение от семейството на сложноцветните. Ограничено използваем
72	Казашки бодил влакнест <i>Xanthium stromarium</i> 	Среща се в умерени количества в населените места и извън тях	По единично	Едногодишно тревисто растение от семейството на сложноцветните. Ограничено използваем
73	Калина <i>Viburnum opulus</i> 	Среща се единични бройки много рядко в горите		Храст или ниско дръвче до 7 м. с красиви цветове. Принадлежи към сем. Бъзови. Без ресурсно значение
74	Камбанка вълнеста <i>Campanula lanata</i> 	Среща се в ограничени количества по пасищата		Двугодишна билка, принадлежаща към семейство Campanulaceae - Камбанкови. Защитен вид по ЗБР. Използваема
75	Камбанка прасковелистна <i>Campanula presicifolia</i> 	Среща се в ограничени количества по пасищата		Вид цъфтящо растение от семейство Камбанкови. Достига на височина до 1 м. Цветовите му са чашковидни и могат да бъдат сиво-бели, сини, розови или лилави. Без ресурсно значение
76	Каменоломка кръглолистна <i>Saxifraga rotundifolia</i> 	Рядко срещана		Цъфтяща билка и алпийско растение от рода Saxifraga Каменоломка.. Без ресурсно значение
77	Камшик лечебен <i>Agrimonia eupatoria</i> 	Среща се около пътищата в населените места в храсталаци, ливади, пасища и горски пътеки	На групи, като бурен или плевел	(Сем. Розоцветни - Rosaceae) - многогодишно растение. Расте из храсталаци, ливади и пасища, край горски пътеки, до 1500 м.н.в. в цялата страна. Събира се надземната част. Използва се в официалната и народната медицина. Използваем. Без ресурсно значение

78	Кандилка обикновена <i>Aquilegia nigricans</i> 	Среща се в умерени количества на територията на цялата община		Растение от сем. Лютикови. Използваема
79	Кисел трън обикновен <i>Berberis vulgaris</i> 	Среща се в ограничение количества по общинските пасища		Широколистен, силно разклонен, бодлив храст от семейство киселотрънови с опадливи, ситно назъбени по ръба листа и гроздовидни съцветия от жълти, дребни цветчета. Без ресурсно значение
80	Ким обикновен <i>Carum cavi</i> 	Среща се в ограничена количества край горите		Растение от семейство Сенникови (Ariaceae). Използва се като подправка предимно в хлебни произведения и напитки. Без ресурсно значение.
81	Киселец <i>Rumex acetosa</i> 	Среща се често, както в населените места така и извън тях	На петна	Киселецът е вид многогодишно тревисто растение от семейство Лападови, растящо в изобилие по поляните. Максимално използваем
82	Киселица <i>Malus sylvestris</i> 	Единични представители се срещат и в покрайнините на горите и по другите общински земи	По единично	Киселицата, или дивата ябълка, е дърво до 15 метра височина. Без ресурсно значение
83	Киселиче обикновено <i>Oxalis acetosella</i> 	Среща се в умерени количества в горите и край потоците		Многогодишна билка, тревисто растение от семейство Киселичеви (Oxalidaceae). Подобрва на апетита. Използваемо
84	Клопачка малка <i>Rhinanthus minor</i> 	Рядко се среща		Род покритосеменни паразитни растения от семейство Воловодецови. Без ресурсно значение
85	Козя брада <i>Rumex acetosella</i> 	Рядко се среща	На туфи	Принадлежи към семейство Лападови. Без ресурсно значение
86	Кокиче снежно	Среща се в умерени	На групи	Сем. Amaryllidaceae –

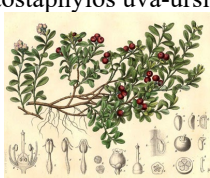
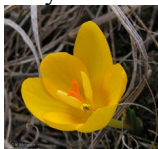
	<i>Galanthus nivalis</i> 	количества на някои от пасищата		Кокичеви. Застрашен вид в Червената книга на България. Без ресурсно значение
87	Копитник <i>Asarum europaeum</i> 	Рядко се среща	По единично	(Сем. Копитникови - Aristolochiaceae) - многогодишно тревисто растение с дебело пълзящо разклонено коренище. Използват коренището и надземната част. Без ресурсно значение.
88	Комунига лечебна <i>Melilotus officinalis</i> 	Рядко се среща		Семейство Бобови. Двугодишно тревисто растение с разклонено, високо до 1,5 м стъбло и добре развит корен. Без ресурсно значение.
89	Копър обикновен <i>Anethum graveolens</i> 	Рядко се среща в близост до вода		Едногодишно растение с кратък живот, което се използва за подправка на ястия и като съставна част на някои медикаменти. Без ресурсно значение
90	Кукуряк мирислив <i>Helleborus odoratus</i> 	Среща се в големи количества по всички общински земи	На групи	(Сем. Лютикови - Ranunculaceae) - многогодишно тревисто растение. Расте из храсталците, поляните и разсветлените гори в габърво-горуновия и буков пояс докъм 1500 м надм. в. Използва се в билколечението и народната медицина. Отровно! Използваемо
91	Кучешко грозде червено <i>Solanum dulcamara</i> 	Ограничени количества се срещат по пасищата	На групи	Отровно растение от семейство Картофови. Без ресурсно значение
92	Кучешко грозде черно <i>Solanum nigrum</i> 	Рядко срещано		Черното кучешко грозде е едногодишно отровно растение от семейство Картофови. На височина достига до 150 см. Без ресурсно значение
93	Къпина влакнеста <i>Rubus hirtus</i> 	Среща се в големи количества в горите и по пасищата		Семейство Розоцветни – Rosaceae Максимално използвана

				
94	Къпина полска <i>Rubus caesius</i> 	Среща се в горския фонд, край реки и обработваеми площи	На групи	Семейство Розоцветни – Rosaceae Използваема
95	Лайка езичеста <i>Chamomilla suaveolens</i> 	Край ниви, обработваеми площи и пътища	На групи	Максимално използваема за лични нужди и стопански цели.
96	Лайкучка влакнеста <i>Matricaria trichophylla</i> 	Рядко срещана в ограничени количества		Без ресурсно значение
97	Лапад алпийски <i>Rumex alpinus</i> 	Среща се в умерени количества	На групи	Използваем
98	Лапад крайводен <i>Rumex hydrolapathum</i> 	Среща се в умерени количества около вода		Използваем
99	Лапад щитовиден <i>Rumex scutatus</i> 	Среща се в малки количества покрайнините на горите		Използваем
100	Лепка <i>Galium aparine</i> 	Среща се в умерени количества около обработваемите площи		Представява едногодишно тревисто пълзящо растение, което е част от семейство Брошови (Rubiaceae). Използваема

				
101	Леска обикновена <i>Corylus avellana</i> 	Среща се в умерени количества в горите	На петна	(Сем. Брезови - Betulaceae) - храст или малко дърво. Формира самостоятелни съобщества-храсталаци на мястото на изсечени или унищожени гори. Използва се в медицината. Използваема.
102	Липа дребнолистна <i>Tilia cordata</i> 	Сенчести и умерено-влажни места из смесени широколистни гори и пътища	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 30 метра. Расте по сенчести и умерено влажни места из смесените широколистни гори. Използват се във фитотерапевтичната практика. Използваем за лични нужди и стопански цели.
103	Липа едролистна <i>Tilia platyphyllos</i> 	Среща се в по-ограничени количества в горите	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 40 метра. Изисква по-мек и по-влажнен климат и по-влажни почви, отколкото дребнолистната липа. Събират се съцветията. Използваем.
104	Липа сребролистна <i>Tilia tomentosa</i> 	Среща се по-рядко в покрайнините на горите	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 25 метра. Събират се цветовете с присъцветници. Използват се във фитотерапевтичната практика. Ограничено използваема
105	Лисичина грудеста <i>Corydalis bulbosa</i> 	Рядко срещана в единични бройки	По единично	Многогодишно, тревисто растение, което се класифицира към семейство Макови (Papaveraceae). Без ресурсно значение
106	Лисичина плътногрудеста <i>Corydalis solida</i> 	Рядко срещана в ограничени бройки		Многогодишно тревисто растение от сем. Макови (Papaveraceae). Расте в широколистни гори и храсталаци до 2600 м.надм. височина. Без ресурсно значение
107	Лопен благороден <i>Verbascum nobile</i>	Среща се в умерени количества по пасищата		Сем. Scrophulariaceae - Живеничеви Използва се за лечение на язвена болест на стомаха и дванадесетопръстника

				Използваем
108	Лопен гъстоцветен <i>Verbascum densiflorum</i> 	Среща се като единични бройки по пасищата		Сем. Scrophulariaceae (Живеничеви) Двугодишно тревисто растение гъсто покрито с меки сиви власинки. Без ресурсно значение
109	Лопен лечебен <i>Verbascum phlomoides</i> 	Рядко се среща в населените места и извън тях	По единично	Сем. Scrophulariaceae (Живеничеви) Без ресурсно значение
110	Лук мечи <i>Allium ursinum</i> 	Среща се във влажните части на горите	На петна	Левурда. Семейство Кокичеви. многогодишно луковично растение, което снижава артериалното налягане, намалява нивото на холестерола, усилва сърдечните съкращения и забавя сърдечния ритъм. Използваем
111	Лук сибирски <i>Allium schoenoprasum</i> 	Срещат се единични бройки		Луковично тревисто многогодишно растение. Принадлежи към семейство Amaryllidaceae (Кокичеви). Без ресурсно значение
112	Люляк <i>Syringa vulgaris</i> 	Среща се по скалите и в населените места в умерени количества	По единично	Декоративен листопаден храст с красиви и ароматни цветове от семейство Oleaceae - Маслинови. Използваем
113	Лютиче езичесто <i>Ranunculus lingua</i> 	Рядко срещан край водоеми		Семейство: Лютикови - Ranunculaceae Juss. Без ресурсно значение
114	Лютиче пълзящо <i>Ranunculus repens</i> 	Рядко срещано край водоеми		Растителен вид от семейство Лютикови. Спада към вредните ливадни плевели. Надземната му част е лютивна на вкус и отровна. Без ресурсно значение
115	Магарешки бодил <i>Carduus acanthoides</i>	Широко разпространен на територията на цялата община.	На групи и на петна	Представлява едногодишно или двугодишно, бодливо тревисто растение, което принадлежи към семейство Сложноцветни (Compositae, Asteraceae).

				Максимално използваем.
116	Малина <i>Rubus idaeus</i> 	Среща се в големи количества в покрайнините на горите	На групи	(Сем. Розоцветни - Rosaceae) - полухраст с изправени, вдървенели стъбла. Използва се във фитотерапията, като билка в народната медицина, като суровина в хранително-вкусовата промишленост. Максимално използваема
117	Маргаритка обикновена <i>Leucanthemum vulgare</i> 	Среща се в умерени количества в населените места и извън тях		Тревисто растение, което принадлежи към семейство Asteraceae (Сложноцветни). Използваема
118	Махалебка <i>Prunus mahaleb</i> 	Среща се като единични дървета рядко в покрайнините на горите		Семейство Розови (Rosaceae) Малко дърво, високо до 15 m, или храст с височина 4 – 9 m. Без ресурсно значение
119	Мащерка дългостъблена <i>Thymus longidentatus</i> 	Тревисти места, край пътища и орници, храсталаци и разредени горички	На групи	(Сем. Устноцветни - Lamiaceae) - полухрастче, високо до 20 см. Събират се стръковете с листата и цветовете. Максимално използваема за лични и стопански цели.
120	Мащерка красива <i>Thymus comptus</i> 	Среща се рядко в малки количества по пасищата		Сем. Устноцветни - Lamiaceae Ароматни многогодишни тревисти растения. Без ресурсно значение
121	Мащерка планинска <i>Thymus pulegioides</i> 	Рядко се среща в малки количества		Сем. Устноцветни - Lamiaceae Без ресурсно значение
122	Медуница лечебна <i>Pulmonaria officinalis</i> 	Рядко се среща в покрайнините на горите като единични бройки		Семейство Грапаволистни (Boraginaceae) Многогодишно тревисто растение високо до 25 cm Без ресурсно значение
123	Мекиш <i>Acer tataricum</i>	Рядко срещан в малки количества		Семейство Сапиндови (Sapindaceae) сухоустойчив, непретенциозен широколистен вид, обикновено

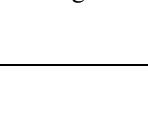
				с размерите на храст или ниско дърво. Без ресурсно значение
124	Мента дълголистна <i>Mentha longifolia</i> 	Среща се в големи количества извън и в населените места		Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Род многогодишни тревисти растения Максимално използваем
125	Мента кръглолистна <i>Mentha suaveolens</i> 	Рядко срещана в малки количества		Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Многогодишно тревисто растение. Листата са изпъстрени с бели петънца. Без ресурсно значение
126	Мента полска <i>Mentha arvensis</i> 	Рядко срещана в малки количества		Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Без ресурсно значение
127	Мента обикновена <i>Mentha spicata</i> 	Среща се в покрайнините на горите в малки количества		Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Без ресурсно значение
128	Мечо грозде <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> 	Сухи каменливи и скални поляни	По единично	(Сем.Пиренови - Ericaceae) - вечнозелен храст с пълзящи клонки дълги 20-50 см. В големи дози билката е отровна! Да се приема под лекарски контрол! Използваемо.
129	Мехунка <i>Physalis alkekengi</i> 	Среща се рядко извън и в населените места в малки количества	По единично	Вълча ябълка (<i>Physalis alkekengi</i>) представлява тревисто растение от семейство картофови (Solanaceae). Без ресурсно значение
130	Минзухар пролетен <i>Crocus chrysanthus</i> 	Среща се в големи количества по пасищата		Многогодишни растения от семейство Перуникови (Iridaceae). Използваем
131	Минзухар есенен <i>Crocus pallasii</i>	Среща се често в умерени количества извън населените места		Род многогодишни растения от семейство Перуникови (Iridaceae). Ограничено използваем

				
132	Миши уши <i>Hieracium pilosella</i> 	Среща се много рядко в малки количества в горите		Рунянка - Многогодишно тревисто растение, което е представител на семейство Сложноцветни (Asteraceae). Без ресурсно значение
133	Момкова сълза <i>Polygonatum odoratum</i> 	Рядко срещана в малки количества в горите		Семейство Зайчясянкови (Asparagaceae) Без ресурсно значение
134	Момина сълза <i>Convallaria majalis</i> 	Много рядко срещана в малки количества		Семейство Зайчясянкови (Asparagaceae) Многогодишно тревисто растение Без ресурсно значение
135	Мразовец есенен минзухар <i>Colchicum autumnale</i> 	Среща се по ливади, пасища, поляни и храсталаци	На групи	(Сем. Кремови - Liliaceae) - многогодишно тревисто растение с яйцевидна грудко-луковица. Събират се семената заедно с неразтворените кутийки. Семената му са ценна суровина за получаване на алкалоиди, използвани за приготвяне на препарати. Отровно! Употреба само под лекарски контрол! Ограничено използваем
136	Мъждряк <i>Fraxinus ornus</i> 	Има умерени количества в горите, около реките и в населените места	По единично	(Сем. Ясенови - Oleaceae) - храст или дърво до 15 метра. Среща се доста често в страната. Кората се използва като суровина във фармацевтичната промишленост. Ограничено използваем
137	Мъжка папрат <i>Dryopteris filix-mas</i> 	Рядко срещана в малки количества	По единично	Семейство Дриоптерисови (Dryopteridaceae) Без ресурсно значение

138	Напръстник вълнест <i>Digitalis lanata</i> 	Има малки количества по пасищата		Семейство Живеничеви - Scrophulariaceae Лечебно и декоративно растение. Отровно!. Без ресурсно значение
139	Напръстник едроцветен <i>Digitalis grandiflora</i> 	Рядко срещан в малки количества по пасищата		Семейство Живеничеви - Scrophulariaceae Без ресурсно значение
140	Напръстник ръждив <i>Digitalis ferruginea</i>	Рядко срещан в малки количества в покрайнините на горите		Семейство Живеничеви - Scrophulariaceae Без ресурсно значение
141	Обичниче дребно <i>Thalictrum minus</i> 	Рядко срещан в малки количества		Тревисто многогодишно растение. Принадлежи към семейство Ranunculaceae (Лютикови). Без ресурсно значение
142	Овчарска торбичка <i>Capsella bursa-pastoris</i> 	Среща се в умерени количества около обработваемите площи	На групи	Използваема
143	Омайниче планинско <i>Geum montanum</i> 	Рядко срещан в малки количества		Семейство Розови (Rosaceae) Многогодишно тревисто растение с презимуващо коренище. Без ресурсно значение
144	Омайниче червено <i>Geum coccineum</i> 	Рядко срещан в малки количества		Семейство Розови (Rosaceae) Без ресурсно значение
145	Орлова папрат <i>Pteridium aquilinum</i> 	Повсеместно разпространена извън и в населените места		Многогодишно тревисто растение от семейство Polypodiaceae— Многоножкови папрати. Максимално използвана

146	Пача трева обикновена <i>Polygonum aviculare</i> 	Среща се в умерени количества около обработваемите земи		Тревисто растение, което притежава лечебни свойства и се класифицира към семейство Лападови – Polygonaceae Ограничено използваема
147	Паричка <i>Belis perenis</i> 	Среща се на цялата територия на общината		Без ресурсно значение
148	Пелин обикновен <i>Artemisia vulgaris</i> 	Среща се по-рядко в малки количества по изоставени и затревени терени	На петна	(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение с характерна силна миризма. Расте по изоставени и затревени терени край селища, пътища, ж.п. линии и други, или из разредени гори и храсталаци. Използва се в билколечението. Използваем.
149	Перуника треволитна <i>Iris graminea</i> 	Рядко срещана в малки количества по пасищата		Ниско, многогодишно, тревисто растение - принадлежи към семейството на ирисите. Без ресурсно значение
150	Пипериче обикновено <i>Persicaria hidropiper</i> 	Среща се в умерени количества в населените места		Използваемо
151	Пищялка горска <i>Angelica sylvestris</i> 	Среща се рядко в горите в малки количества		Вид растение от семейство Сенникови (Apiaceae). Без ресурсно значение
152	Пищялка лечебна <i>Angelica archangelica</i> 	Среща се рядко в малки количества		Вид растение от семейство Сенникови (Apiaceae). Без ресурсно значение

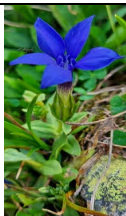
153	Плюскавиче ушно <i>Silene otites</i> 	Среща се рядко		Семейство Карамфилови - CARYOPHYLLACEAE Без ресурсно значение
154	Повет обикновен <i>Clematis vitalba</i> 	Среща се в ограничени количества в горите		Растителен вид от семейство Лютикови. Плевелно, храстовидно растение. Без ресурсно значение
155	Поветица обикновена <i>Convolvulus arvensis</i> 	Среща се в умерени количества в горите и по пасищата	На петна	Сем. Поветицови — Convolvulaceae Многогодишно увивно или стелесто се тревисто растение с корен, проникващ дълбоко в почвата. Използваема
156	Подбел <i>Tussilago farfara</i> 	Среща се в умерени количества край водоемите	На групи	Многогодишно, тревисто растение, принадлежащо към семейство Сложноцветни (Compositae). Ограничено използваем
157	Подъбиче бяло <i>Teucrium polium</i> 	Рядко срещано в малки количества		Сем. Lamiaceae (Устноцветни) Без ресурсно значение
158	Подъбиче обикновено <i>Teucrium chamaedrys</i> 	Рядко срещано в малки количества	На петна	Сем. Lamiaceae (Устноцветни) Многогодишно тревисто растение, високо 10—30 см. Без ресурсно значение
159	Подъбиче планинско <i>Teucrium montanum</i> 	Рядко срещано в малки количества		Сем. Lamiaceae (Устноцветни) Без ресурсно значение
160	Равнец благороден <i>Achillea nobilis</i> 	Среща се в умерени количества край черните пътища		(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) Достига до 50 см височина, с двойно-перисти листа и жълтеникаво-бели цветя. Ограничено използваем
161	Равнец жълт <i>Achillea clypeolata</i> 	Рядко се среща в малки количества		(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) Многогодишно растение. Видът е балкански ендемит. Без ресурсно значение

162	Бял равнец <i>Achillea millefolium</i> 	Ливади и пасища, каменисти и тревисти места.	На петна	(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение. Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Използва се в билколечението. Максимално използваем за лични нужди и стопански цели.
163	Ранилист горски <i>Stachys sylvatica</i> 	Рядко срещан в малки количества		Род покритосеменни растения от семейство Устноцветни (Lamiaceae). Без ресурсно значение
164	Ранилист лечебен <i>Betonica officinalis</i> 	Рядко срещан в малки количества	По единично	Род покритосеменни растения от семейство Устноцветни (Lamiaceae). Без ресурсно значение
165	Репей дребен <i>Arctium minus</i> 	Рядко срещан в малки количества	На групи	Двугодишно тревисто растение, което се отнася към семейство Сложноцветни (Asteraceae, Compositae). Без ресурсно значение
166	Репей сенколюбив <i>Arctium nemorosum</i> 	Рядко срещан край водоеми в малки количества	На групи	Семейство Сложноцветни (Asteraceae, Compositae). Без ресурсно значение
167	Решетка безстъблена <i>Carlina acanthifolia</i> 	Много рядко се среща в малки количества по пасищата		Решетка, известна и като дива зелка, шереметка, цедка или самодивско сито, е тревисто растение от семейство сложноцветни Без ресурсно значение
168	Решетка обикновена <i>Carlina vulgaris</i> 	Много рядко се среща по пасищата		Семейство Сложноцветни Без ресурсно значение
169	Риган обикновен <i>Origanum vulgare</i> 	Среща се в големи количества по пасищата	На петна	(Сем. Устноцветни - Lamiaceae) - многогодишно тревисто растение. Среща се из цялата страна. Използва се в

				парфюмерията и фитотерапията. Масово използваем.
170	Салата компасна <i>Lactuca serriola</i> 	Рядко се среща около обработваемите площи	На петна	Компасната салата е плевелно и лечебно растение. Без ресурсно значение
171	Самакитка жълта <i>Aconitum lycoctonum</i> 	Рядко се среща в малки количества		Семейство Лютикови (Ranunculaceae) Без ресурсно значение
172	Самакитка синя <i>Aconitum variegatum</i> 	Рядко се среща в малки количества		Семейство Лютикови (Ranunculaceae) Без ресурсно значение
173	Самодивска трева лечебна <i>Peucedanum officinalis</i> 	Рядко се среща в малки количества		Сем. Umbelliferae – Сенникцветни Многогодишно тревисто растение. Подобрява храносмилането. Без ресурсно значение
174	Свещица обикновена <i>Filago vulgaris</i> 	Рядко се среща в малки количества		Едногодишно тревисто растение от семейство Сложноцветни (Asteraceae) Без ресурсно значение
175	Синец обикновен <i>Scilla bifolia</i> 	Рядко се среща в малки количества по пасищата		Семейство Зайчясанкови (Asparagaceae) Без ресурсно значение
176	Синя жлъчка <i>Cichorium intybus</i>	Среща се в малки количества извън и в населените места	На групи	Семейство Сложноцветни (Asteraceae) Без ресурсно значение

				
177	Сладка папрат обикновена <i>Polypodium vulgare</i> 	Много рядко се среща в малки количества по скалите		Семейство Многоножкови (Polypodiaceae) Без ресурсно значение
178	Слез дребен <i>Malva moschata</i> 	Рядко срещан в малки количества		Семейство: Слезови (Malvaceae) Без ресурсно значение
179	Слез горски <i>Malva sylvestris</i> 	Рядко се среща в малки количества		Семейство: Слезови (Malvaceae) Термофилен вид. В билколечението се използват листата и цветовете. Без ресурсно значение
180	Смрадлика <i>Cotinus coggygia</i> 	Рядко се среща в малки количества около населените места		Семейство Смрадликови (Anacardiaceae) Познато още като тетра, дърво, високо до 12 m. Без ресурсно значение
181	Смърч обикновен <i>Picea abies</i> 	Има го в умерени количества		Семейство Борови (Pinaceae) Иглолистно дърво, високо до 50 m. Ограничено използваем
182	Старо биле <i>Athropa bella-donna</i> 	Рядко се среща в малки количества		Наричана още лудо биле или старо биле, е многогодишен храст от семейство Картофови (Solanaceae). Беладоната е силно токсично растение, съдържащо алкалоида атропин. Без ресурсно значение
183	Съсънка горска <i>Anemone sylvestris</i>	Рядко се среща в горите в малки количества		Горска съсънка, още известна като горско анемоне, е многогодишно растение, цъфтящо през пролетта, Семейство Лютикови (Ranunculaceae) Без ресурсно значение

				
184	Телчарка голяма <i>Polygala major</i> 	Среща се в умерени количества по пасищата		Сем. Polygalaceae – Телчаркови Многогодишно тревисто растение. Стеблата на билката са изправени или възходящи, 20 до 40 см високи. Има установено бронхолитично, болкоуспокояващо действие. Използваема
185	Телчарка обикновена <i>Polygala vulgaris</i> 	Среща се в умерени количества по пасищата		Сем. Polygalaceae – Телчаркови Многогодишно тревисто растение. Използваема
186	Теменуга миризлива <i>Viola odorata</i> 	Рядко се среща в горите	На петна	Сем. Violaceae (Теменугови) Без ресурсно значение
187	Теменуга трицветна <i>Viola tricolor</i> 	Рядко се среща по пасищата		Сем. Violaceae (Теменугови) Едногодишно или двегодишно тревисто растение. Стъблото високо 10-40 cm. Без ресурсно значение
188	Тинтява горска <i>Gentiana asclepiadea</i> 	Много рядко се среща в горите	По единично	Семейство Тинтявови – Gentianaceae Многогодишно растение Без ресурсно значение
189	Тинтява жълта <i>Gentiana lutea</i> 	Много рядко се среща		Семейство Тинтявови – Gentianaceae вид многогодишно тревисто растение от род Тинтява. Стъблата достигат до 1 m височина. Без ресурсно значение
190	Тинтява пролетна <i>Gentiana verna</i>	Рядко се среща в малки количества		Семейство Тинтявови – Gentianaceae. Пролетната тинтява е един от най-малките видове от рода Тинтява, който при нормални условия достига до няколко сантиметра височина. Яркосините цветове са с диаметър 1-2 cm.

				Без ресурсно значение
191	Топола черна <i>Populus nigra</i> 	Единични дървета около горите		Широколистен дървесен вид от семейство Върбови (Salicaceae). Без ресурсно значение
192	Трепетлика <i>Populus tremula</i> 	Единични дървета около и в горите		Наричана още осика (<i>Populus tremula</i>). Вид дърво от род Топола, семейство Върбови (Salicaceae). Без ресурсно значение
193	Трънка <i>Prunus spinosa</i> 	Малки количества извън и в населените места по синори, пасища, пустеещи места, край пътища	На групи	(Сем. Розоцветни - Rosaceae) - храст със силно разклонено стъбло. Дребноплодно растение. Понякога образува самостоятелни храстови съобщества. Използва се във фитотерапевтичната практика. Без ресурсно значение
194	Хвощ голям <i>Equisetum telmateia</i> 	Среща се в малки количества около вода		Семейство Хвощови (Equisetaceae) Без ресурсно значение
195	Хвощ горски <i>Equisetum sylvaticum</i> 	Рядко се среща около вода в горите	На групи	Семейство Хвощови (Equisetaceae) Без ресурсно значение
196	Чашкодрян европ. <i>Euonymus europaeus</i> 	Среща се като самостоятелно растение около горите и край реките		Семейство Чашкодрянови (Celastraceae) Едър храст или високо дръвче до 7 м височина. Без ресурсно значение
197	Червен кантарион <i>Centaureum erythraea</i>	Среща се рядко около населените места		Семейство Тинтявови (Gentianaceae) Червеният кантарион има апетитовъзбуждащо и подобряващо храносмилането

				действие. Използваем
198	Чуven <i>Chenopodium bonus-henricum</i> 	Среща се рядко около вода край горите		Семейство: Лободови Дива лобода, див спанак, влашки спанак. Без ресурсно значение
199	Шапиче <i>Alchemilla vulgaris</i> 	Срещат се в малки количества		Сем. Rosaceae (Розоцветни) Представява тревисто растение с височина около 50 см. Без ресурсно значение
200	Шестил <i>Acer platanoides</i> 	Рядко се среща като единични дървета		Млечен явор (<i>Acer platanoides</i>) е дърво от семейство Сапиндови Sapindaceae високо до 30 m. Без ресурсно значение
201	Шипка храсталачна <i>Rosa corymbifera</i> 	Често среща в големи количества извън населените места и в тях	На групи	Семейство розоцветни Листопаден храст висок до 2,5 метра. Максимално използвана
202	Ягода горска <i>Fragaria vesca</i> 	Често се среща по поляни, храсталаци и гори в цялата община	На петна	Смейство Розови (Rosaceae) Максимално използвана
203	Ясен планински <i>Fraxinus excelsior</i> 	Рядко се среща като единични дървета	По единично	Високо широколистно дърво със светла, жилава, еластична дървесина от семейство Маслинови (Oleaceae) Без ресурсно значение

От разпространените на територията на общината лечебни растения интерес за населението представляват - липовия цвят, лайка, риган, малина, капина, боровинка, шипка, жълт кантарион, лечебна иглика и мащерка.

Съгласно чл.5 от Наредба № 2 не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи стойностите определени, като процент от наличните в находището запаси:

- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си – до 70%;
- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – до 40%;
- кори, листа и стъблени пъпки – до 40%;
- листа – до 70%;
- за стръкове – до 70%
- за цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

Съгласно чл.6, ал.1 от Наредба № 2 експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите. Съгласно чл.6, ал.2 продължителността на периода за възстановяване е следния:

- при събиране на корени и коренища при видове, които лесно възстановяват ресурсите си – 2 год.;
- при корени и коренища при видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – 3 год.;
- при събиране на грудки – 2 год.;
- при събиране на листа – 1 год.;
- при събиране на стръкове от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си – 4 год.;
- при събиране на съцветия от иглика лечебна – 2 год.

Съгласно чл.6, ал.3 от Наредба № 2 не е необходим период за възстановяване при събиране на следните видове билки:

- коренища от коприва и трескот;
- стръкове от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си;
- цветни пъпки, цветове и съцветия;
- плодове и семена.

Съгласно Допълнителната разпоредба от Закона за лечебните растения, ал.1, т.18 **билки за лични нужди** за билките в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- корени, коренища, луковици или грудки – до 1 кг.;
- стръкове – до 2 кг.;
- листа – до 1 кг.;
- кори – до 0,5 кг.;
- цветове – до 0,5 кг.;
- семена – до 0,1 кг.;
- плодове – до 10 кг.;
- пъпки – до 0,5 кг.;
- талус – до 1 кг.

III. ДЕЙНОСТИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ, ВКЛЮЧВАЩИ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИМ ПОЛЗВАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ

Ползването на лечебните растения и опазването на техните ресурси включва:

1. събирането на билки от диворастващи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастващи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на позволение за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Позволение не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост.

Позволение не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

Позволение за ползване на лечебните растения от земи общинска собственост се издава от:

- директора на държавното лесничество - за горите - общинска собственост и след заплащане на такса в общината;
- от кмета на общината, когато ползването е от:
 - 1) земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;
 - 2) от териториите и акваториите в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земи държавен фонд.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за:

- 1) плановите документи;
- 2) дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища;
- 3) научни изследвания и наблюдение на лечебните растения;
- 4) изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения;
- 5) култивиране и преработка на лечебните растения;
- 6) обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения;
- 7) други дейности, свързани с управлението и контрола.

Позволението за ползване се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и определя:

- 1) вида на ползването;
- 2) разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части;
- 3) района или конкретното находище;
- 4) начина на ползване;
- 5) задължения на ползвателя.

При издаването на позволение на територията на община Бойница се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ - Монтана за организирани билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Монтана;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ - Монтана обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на Община Бойница;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на Кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на разрешителното за ползване.

IV. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване. Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

С раздела „Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързани с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

За изпълнение целите на настоящия раздел „Лечебни растения“ ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Запознаване на жителите на общината чрез кметските наместници със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките

относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;

- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на Община Бойница, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с Наредбата по чл.27 от ЗЛР;
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от ЗЛР;
- Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината;
- Съобразяване на издадените разрешителни за ползване, съгласно състоянието на ресурсите и плановите документи;
- Контрол върху дейността на лицата, събиращи билки от лечебни растения;
- Провеждане на информационна и разяснителна кампания сред населението, запознаването им с видовете лечебни растения, начина на събиране на билките и нормативната уредба;
- Изследване и картиране на лечебните растения на територията на общината;
- Ежегодно издаване на заповед на Кмета на Общината за забрана брането на ранноцъфтящи пролетни цветя от естествените им находища;
- Ежегодно издаване на заповед на Кмета на Общината за забрана на брането на липов цвят.

V. ИЗБОР И РЕГЛАМЕНТ НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО НЕ СА ЗАЩИТЕНИ, НО ИЗИСКВАТ ПОДХОДЯЩО УПРАВЛЕНИЕ С ЦЕЛ УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ В ТЯХ

На територията на Община Бойница няма обявени защитени територии по реда на Закона за защитените територии.

В Община Бойница няма територии, които да не попадат в границите на защитените територии, които да изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях.

VI. МЕСТНИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ ЗА НАЧИНИТЕ НА ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ СЪОБРАЗНО ИЗИСКВАНИЯТА НА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ И ПЛАНОВИТЕ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКА СТЕПЕН

В Наредбата за опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Бойница се забранява събирането на семена, резници, брането на билки, без разрешително, както и унищожаването и увреждането на находищата на лечебни растения на територията на общината. Собствениците на гори, земи, води или водни обекти, в които има находища на лечебни растения са длъжни да прилагат мерките

за опазване на лечебните растения, предвидени в Закона за лечебните растения и раздел „Лечебни растения“ в общинската програма за опазване на околната среда.

Позволителните за събиране на лечебни растения в земи и гори общинска собственост се издават от Кмета на общината, въз основа на писмено заявление от заинтересованото лице, което трябва да е регистриран билкозаготвител в РИОСВ - Монтана, съгласно Закона за лечебните растения.

Забранява се ползването на лечебни растения по начин и със средства, които водят до увреждане на местообитанията им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие.

Забранява се събирането, изкупуването, първичната обработка и търговията с билки от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване в нарушение на заповедта за обявяването им.

За защитените диворастящи лечебни растения се забранява:

- Сеченето, брането, изкореняването, хербаризирането, независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
- Унищожаването и увреждането на находищата им;
- Притежаването, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
- Събирането на семена, луковици, коренища и други репродуктивни органи;
- Пашата на селскостопански животни в гори и земи от горския фонд, когато тази дейност противоречи на предвижданията за опазването на определени видове лечебни растения;
- Ползването на лечебни растения, представлящо стопанска дейност, без необходимото позволение за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения.

В Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Бойница, са определени таксите за събиране на части от лечебните растения. Всяка година според горепосочената наредба и Закона за лечебните растения се издават разрешителни за бране на лечебните растения. Всички дейности свързани с лечебните растения, които се извършват на територията на община Бойница са в съответствие с приетото законодателство на Република България.

VII. ВИДОВЕ ПОД СПЕЦИАЛЕН РЕЖИМ

Определени видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайни тенденции към намаляване или има опасност от появяване на такива тенденции. Специалния режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в държавен вестник. Специалния режим обхваща забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища; определяне на годишно допустими за събиране количества билки по райони или находища; разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

Под специален режим на опазване и ползване на територията на Р. България са следните видове лечебни растения:

1. Допустимите за събиране количества билки (кг сухо тегло), от естествените находища, извън територията на националните паркове, на следните лечебни растения:

- Божур червен (*Paeonia peregrina* Mill.)
- Зърнастец елишовиден (*Frangula alnus* Mill.)

- Иглика лечебна (*Primula veris* L.)
- Кисел трън (*Berberis vulgaris* L.)
- Лазаркиня, еньовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)
- Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)
- Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.)
- Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.)
- Тлъстига лютива (*Sedum acre* L.)
- Шаниче (*Alchemilla vulgaris* complex)

За тези видове е забранено събирането им в националните паркове, извън количествата и районите, определени в приложението. Количествата билки се разпределят от регионалната инспекция по околна среда и води между билкозаготвителите от района на инспекцията. Разпределянето се извършва със заповед на директора на съответната РИОСВ въз основа на заповедта на министъра на околната среда и водите за условията и реда за разпределяне на количествата билки, която се обнародва в Държавен вестник.

2. Забранява се събирането на билки от естествените им находища на територията на цялата страна, от следните видове лечебни растения:

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus* L.)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)
- Горицвет пролетен (*Adonis vernalis* L.)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.)
- Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.)
- Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.)
- Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*)
- Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill.)
- Катраника (*Artemisia alba* Turra)
- Копитник (*Asarum europaeum* L.)
- Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng)
- Момина сълза (*Convallaria majalis* L.)
- Оман бял (*Inula helenium* L.)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum* Crantz)
- Пелин сантонинов (*Artemisia santonicum* L.)
- Пирински чай (*Sideritis scardica* Griseb.)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand)
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.)
- Риган бял (*Origanum vulgare* L. ssp. *hirtum* (Link) Ietswaart)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.)
- Салеп (*Orchis* sp. *diversa*)
- Смиг жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.)
- Хвойна червена (*Juniperus oxycedrus* L.)
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh = L. *selago*)
- Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.)

За горепосочените видове не се издават позволителни за бране и ползване на лечебните растения.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

При правилното прилагане на Закона за лечебните растения и на раздел „Лечебни растения” към общинската програма за Опазване на околната среда на Община Бойница, ще се постигне опазването на:

- Естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност;
- Разработването на система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси;
- Екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете;
- Изменението на популациите им, при което се влошават биологичните им показатели или се затруднява естественото им възстановяване;
- Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри, популациите на видовете и екосистемите, включващи популациите.

IX. ТЕРМИНИ И ДЕФИНИЦИИ

Стандартизирани термини и дефиниции за научни и управленски цели в областта на ресурсологията на лечебните растения в национален мащаб не са възприети. В РЛП са използвани легални термини и дефиниции от Закона за лечебните растения, и адаптирани дефиниции, като:

- **Лечебни растения** са тези, които могат да бъдат използвани за получаване на билки;
- **Билки** - отделни морфологични растителни части или цели растения, както и плодове и семена от тях, които в свежо или изсушено състояние са предназначени за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарствени средства, за хранителни, козметични и технически цели;
- **Естествено находище** - местообитание заедно с популация от диворастващи лечебни растения;
- **Естествено местообитание** - пространствено ограничена територия, включваща всички компоненти на неживата и живата природа, които със своите параметри определят условията за съществуване на природните популации;
- **Условия на средата** - всички фактори на неживата и живата природа, характеризиращи местообитанието;
- **Популация** - териториално обособена съвкупност от индивиди от един и същи вид, които могат свободно да обменят помежду си генетичен материал;
- **Устойчиво ползване** - ползване на лечебните растения в количества, по начини и със средства, които не водят до трайно намаляване на генетичния им или ресурсния потенциал и позволяват дългосрочното задоволяване на нуждите на сегашните и бъдещите поколения;
- **Ресурси от лечебни растения** - съвкупността от лечебни растения, разгледани като природен продукт, използван от хората за задоволяване на сегашни или потенциални техни нужди;
- **Режим на ползване на находището** - система от мерки, включваща периоди на експлоатация и покой за възстановяване на ресурсите от лечебни растения;
- **Приоритетни типове природни местообитания** - местообитания на приоритетни видове лечебни растения или които са определени като такива по силата на международни споразумения, по които Република България е страна;
- **Морфологични части** - коренът, коренището, луковицата, грудката, стръкът, листът и цветът на растението;

- **Начин на ползване** - указания относно начина на събиране на билките (изкопаване, откъсване, изрязване, обелване), използваните инструменти и необходимите изисквания за възстановяване на находището;
- **Добив** – количеството полезна биомаса, добивано от единица площ;
- **Биологичен запас** – количеството полезна фитомаса, образувано от всички (използваеми и неизползваеми) екземпляри от даден вид върху всички подходящи или неподходящи за събиране участъци (находища);
- **Експлоатационен запас** – количеството полезна биомаса, образувано от всички използваеми или неизползваеми екземпляри от даден вид върху всички подходящи за събиране участъци (находища);
- **Оборот на добива** – период, включващ година на събиране и брой години необходими за възстановяване на запасите от биомаса.
- **Възможен годишен добив** - количеството полезна биомаса, което може да бъде събирано ежегодно на дадена територия без да се нанесат щети на стопански значимите находища.

Х. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

вх.№
Квитанция №

До Кмета
на Община Бойница

Срок за изпълнение 7 дни

И С К А Н Е

ЗА ИЗДАВАНЕ НА ПОЗВОЛИТЕЛНО ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ ПО ЗАКОНА ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ

От

/собствено, бащино, фамилно име/ наименование на фирмата/

С адрес :

/община, населено място, ж.к., ул., N..., вх., ет., ап./

Госпожо Кмет,

Моля, да ми бъде издадено разрешително за ползване на лечебни растения

.....

/вид на лечебното растение, морфологична част, сурово тегло/

Ползването ще се извърши в следните райони – общински поземлен имот - /земи/

.....

Пунктовете за изкупуване на лечебните растения, се намират на следните адреси

.....

с. Бойница

.....20.....г.

С уважение:

.....

Приложение № 2

ПОЗВОЛИТЕЛНО за ползване на лечебни растения

ПОЗВОЛИТЕЛНО
№..... от20.....г.
за ползване на лечебни растения

На основание чл. 21, ал. 2, чл. 22, т. 2 и чл. 24, ал. 2 от Закона за лечебните растения и Приложение №5 към чл. 50а, т. 80 от Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Бойница, разрешава се на, адрес:, ЕГН да ползва в землището на гр. (с.), местност, находище, лечебните растения, както следва:

№	Вид лечебно растение	Използваема част (билка)	мярка	Количество	Такса за 1 кг (лв.)	Обща такса (лв.)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
Общо:						лв.

Словом:

Приходна квитанция №:

При следните условия:

Срок за ползване:

Начин на ползване:

Временни складове, адрес:

Други:

КМЕТ НА ОБЩИНА БОЙНИЦА:

/подпис, печат/

